

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Diyamet İşleri Başkanlığı
Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Camiler ve Din Görevlileri Haftası
Mesleki Yarışmalar Şartnamesi

ANKARA
2025

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	2
TABLolar	3
GİRİŞ	4
I. AMAÇ	4
II. BAŞVURU ŞARTLARI	4
A. Genel Şartlar	4
B. Özel Şartlar	4
III. BAŞVURU	4
IV. KOMİSYON	5
A. İlçe ve Akademi Merkezi Komisyonları	5
B. İl Komisyonları	5
C. Bölge Komisyonları	6
Ç. Final Komisyonları.....	6
V. UYGULAMA ESASLARI	6
A. Genel Esaslar	6
B. Özel Esaslar	7
1. Ezanı Güzel Okuma	7
2. Etkili Hutbe Sunumu	7
3. Ayet ve Hadis Ezberleme	7
4. Bilgi	8
VI. DEĞERLENDİRME ESASLARI	9
A. Ezanı Güzel Okuma	9
1. Genel İlkeler	9
2. Not Baremi	9
3. Değerlendirme.....	9
B. Etkili Hutbe Sunumu	9
1. Genel İlkeler	9
2. Not Baremi	9
3. Değerlendirme.....	10
C. Ayet ve Hadis Ezberleme	10
1. Genel İlkeler	10
2. Not Baremi	10
3. Değerlendirme.....	10
Ç. Bilgi	10
VII. YARIŞMA TAKVİMİ	11
VIII. YARIŞMA ÖDÜLLERİ	11
A. Teşvik Ödülleri.....	11
B. Bölge ve Final Ödülleri.....	11
IX. BÖLGELER VE İLLER, BÖLGE VE FİNAL MERKEZLERİ	11
X. DİĞER HUSUSLAR	13
EKLER	14
Ek-1 Hutbe Duaları	15
Ek-2 Ayet ve Hadis Metinleri	16
Ek-3 Komisyon Üye Teklif Listesi	61

TABLULAR

Tablo 1. Mesleki Yarışmalara Başvuru Tarihleri	5
Tablo 2. Bilgi Yarışması Sorumluluk Alanı	8
Tablo 3. Bilgi Yarışması Yayınları	8
Tablo 4. Yarışma Takvimleri	11
Tablo 5. Bölge ve Final Ödülleri	11
Tablo 6. Bölgeler ve İller	12
Tablo 7. Bölge ve Final Yarışmalarının Düzenleneceği İller	12

GİRİŞ

Diyanet İşleri Başkanlığı Din Hizmetleri Genel Müdürlüğünce 1-7 Ekim Camiler ve Din Görevlileri Haftası münasebetiyle din görevlilerine yönelik aşağıdaki mesleki yarışmalar düzenlenmektedir:

20. Ezanı Güzel Okuma Yarışması
9. Etkili Hutbe Sunumu Yarışması
1. Ayet ve Hadis Ezberleme Yarışması
5. Bilgi Yarışması

I. AMAÇ

Camiler ve Din Görevlileri Haftası kutlama etkinlikleri çerçevesinde düzenlenen yarışmalarla şu hususlar amaçlanmaktadır:

1. Personelimizin araştırma, planlama, uygulama, analiz, yetenek ve yeterliklerini geliştirmek.
2. Okuma ve planlı çalışma alışkanlığı kazanmaları ile mesleki ve kişisel gelişimlerinin devamlılığını sağlamak.
3. Yürüttükleri hizmetlerin verimliliğini artırmak ve mesleklerini özveriyle yapmalarına vesile olmak.

II. BAŞVURU ŞARTLARI

A. Genel Şartlar

1. Camiler ve Din Görevlileri Haftası kapsamında düzenlenen mesleki yarışmalara Başkanlığımız taşra teşkilatında imam-hatip, müezzin-kayyım ve Kur'an kursu öğreticisi ünvanlarında kadrolu, sözleşmeli ve vekil olarak istihdam edilen personel katılabilir.
2. Mezkûr hafta kapsamında geçmiş yıllarda yapılan yarışmalarda Türkiye finallerine katılarak dereceye giren (birinci, ikinci, üçüncü olan) personel, dereceye girdiği yarışma dalına başvuramaz.

B. Özel Şartlar

“Ezanı Güzel Okuma ve Etkili Hutbe Sunumu” yarışmalarında genel şartlara ilaveten şu şartlar da aranmaktadır:

1. Erkek olmak.
2. İki yarışma dalından sadece birine başvurmak.

III. BAŞVURU

Yarışmaya katılım şartlarını taşıyan personel, Tablo 1’de belirtilen başvuru tarihleri arasında <https://dibbys.diyamet.gov.tr> internet adresine kullanıcı adları ve şifreleri ile giriş yaptıktan sonra Din Hizmetleri Yönetim Sistemi’nde (DHYS) yer alan “Cami Hizmetleri > Yarışma > Yarışma Başvuru” menülerini tıklayarak veya <https://dibbys.diyamet.gov.tr/DHYS/Yarismalar/YarismaBasvuru.aspx> internet adresini kullanarak yarışmaya başvuru yapacaktır. Ayrıca adaylar bağlı buldukları müftülöklere, dini yüksek ihtisas ve dini ihtisas merkezlerine başvurmaları hâlinde DHYS yöneticileri (admin) tarafından başvuru işlemleri yapılabilecektir. Yarışmalara ait diğer duyuru ve dokümanlara <https://dinhizmetleri.diyamet.gov.tr/Detay/1128> internet adresinden erişim sağlanabilir.

Bu şartnamede belirtilen şartları taşımadığı sonradan anlaşılan personelin başvuru bilgileri müftülöklerce/akademi merkezlerince Başkanlığa bildirilecek ve Başkanlıkça söz

konusu başvuru sonlandırılacaktır. Başvuru işlemlerine ilişkin itiraz olması hâlinde Başkanlık kayıtları esas alınacaktır.

Tablo 1. Mesleki Yarışmalara Başvuru Tarihleri

Yarışma Adı	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi
20. Ezanı Güzel Okuma Yarışması 9. Etkili Hutbe Sunumu Yarışması 1. Ayet ve Hadis Ezberleme Yarışması 5. Bilgi Yarışması	10 Mart 2025	25 Nisan 2025

IV. KOMİSYON

A. İlçe ve Akademi Merkezi Komisyonları

1. Komisyon ilçelerde (merkez ilçeler dâhil) il müftüsü/müftü yardımcısı/ilçe müftüsünün; dini yüksek ihtisas/dini ihtisas merkezlerinde müdür/müdür yardımcısının başkanlığında,
2. İlahiyat/İslami ilimler fakültesi öğretim üyesi/görevlisi,
3. Dini yüksek ihtisas/dini ihtisas merkezi eğitim görevlisi,
4. Başvaiz/uzman vaiz/vaiz,
5. Şube müdürü,
6. Eğitim uzmanı/din hizmetleri uzmanı,
7. İmam hatip lisesi meslek dersi/din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretmeni ünvanlarına sahip personel arasından **üç (3)** kişiden oluşturulur.

Yukarıda sayılan ünvanlar belirlenirken imkânlar nispetinde yarışma özelliklerine göre aşağıda zikredilenler komisyona dâhil edilir:

1. Ezanı Güzel Okuma: Aşere/aşere takrib/rehber öğretici/dinî musiki kursu mezunu,
2. Etkili Hutbe Sunumu: Türk dili ve edebiyatı öğretmeni/Türkçe öğretmeni,
3. Ayet ve Hadis Ezberleme: Tefsir/hadis alanında meslek dersleri öğretmeni,
4. Bilgi: Çoktan seçmeli sınavlar için soru hazırlama yeterliği haiz personel.

İlçede yarışmaya sadece bir personelin başvurması durumunda komisyon oluşturulmaz. Bu personel il birincisinin belirleneceği yarışmaya katılmak üzere sistem üzerinden il aşamasına aktarılır.

B. İl Komisyonları

1. İl komisyonu il müftüsü/müftü yardımcısının veya akademi merkezi müdür/müdür yardımcısının başkanlığında,
2. İlçe müftüsü,
3. İlahiyat/İslami ilimler fakültesi öğretim üyesi/görevlisi,
4. Dini yüksek ihtisas/dini ihtisas merkezi eğitim görevlisi,
5. Başvaiz/uzman vaiz/vaiz,
6. Şube müdürü,
7. Eğitim uzmanı/din hizmetleri uzmanı,
8. İmam hatip lisesi meslek dersi/din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretmeni ünvanlarına sahip personel arasından **beş (5)** kişiden oluşturulur.

Yukarıda sayılan ünvanlar belirlenirken imkânlar nispetinde yarışma özelliklerine göre aşağıda zikredilenler komisyona dâhil edilir:

1. Ezanı Güzel Okuma: Kıraat/musiki alanında öğretim üyesi/eğitim görevlisi,
2. Etkili Hutbe Sunumu: Fen edebiyat/eğitim fakültesinin Türk dili ve edebiyatı veya Türkçe öğretmenliği bölümleri öğretim üyesi/görevlisi,
3. Ayet ve Hadis Ezberleme: Tefsir/hadis alanında öğretim üyesi/eğitim görevlisi,

4. **Bilgi:** Çoktan seçmeli sınavlar için soru hazırlama yeterliği haiz personel.

İl yarışmasına katılacak sadece bir yarışmacının bulunması durumunda komisyon oluşturulmaz. Bu personel bölge/final birincisinin belirleneceği yarışmaya katılmak üzere sistem üzerinden bölge/final aşamasına aktarılır.

C. Bölge Komisyonları

Bölge komisyon başkanı ve üyeleri Din Hizmetleri Genel Müdürlüğünce belirlenir. Bölge komisyon başkanı, Başkanlığımız merkez teşkilatında çalışan personel arasından; üyeleri ise bölgedeki il müftülüklerinin teklif edecekleri dört (4) personel arasından seçilecektir. Bölge içindeki tüm il müftülükleri, B. İl Komisyonları başlığında zikredilen personel arasından dört (4) kişiyi Ek-3 Komisyon Üye Teklif Listesi tablosuna işleyerek **20 Haziran 2025 Cuma günü** mesai bitimine kadar hesap tablosu (.ods) formatında resmî yazıyla Başkanlığımıza teklif edecektir. Bölge komisyonlarının oluşturulması için gerekli iş ve işlemler Din Hizmetleri Genel Müdürlüğünce gerçekleştirilecektir. Bölge komisyonu **beş (5)** kişiden oluşur.

Ç. Final Komisyonları

Final komisyonları Başkanlığımız Merkez Teşkilatında oluşturulacak olup komisyon başkan ve üyeleri ilgili birimlerle istişare edilerek Din Hizmetleri Genel Müdürlüğünce tespit edilecektir. Final komisyonu **beş (5)** kişiden oluşur.

V. UYGULAMA ESASLARI

A. Genel Esaslar

1. Ezanı Güzel Okuma, Etkili Hutbe Sunumu, Ayet ve Hadis Ezberleme yarışmaları sözlü yarışma sınavı şeklinde ilçe, il, bölge ve final olmak üzere dört aşamada gerçekleştirilecektir. Bilgi yarışması ise yazılı yarışma sınavı şeklinde ilçe, il ve final düzeyi olmak üzere üç aşamalı yapılacaktır.
2. Yarışmalara ilçe (merkez ilçeler dâhil) ve dini yüksek ihtisas/dini ihtisas merkezi bazında başlanacak ve yarışmalara katılım şartlarını taşımak kaydıyla isteyen her personelin katılması sağlanacaktır. İlçe (merkez ilçeler dâhil) ve dini yüksek ihtisas/dini ihtisas merkezi birincileri belirlenecek, bunlar arasında il merkezinde yapılacak yarışma sonucunda bölge yarışmasında ili temsil edecek olan il birincisi tespit edilecektir. Bölgelerde düzenlenecek yarışmada Türkiye final yarışmasında bölgeyi temsil edecek bölge birincisi belirlenecektir.
3. Kadrosu dini yüksek ihtisas veya dini ihtisas merkezlerinde bulunan kursiyerler arasından yarışmaya birden fazla başvuru olması hâlinde ilgili müdürlükçe belirlenecek komisyon marifetiyle bu şartnamede belirtilen usuller çerçevesinde yarışma yapılacaktır. Yarışma sonuçları DHYS yöneticileri (admin) tarafından DİBBYS-DHYS'de yer alan yarışma programına kaydedilecek, onaylayacak, sonuçlar açıklanacak ve birinci olan kursiyerin ismi il birincisinin belirleneceği yarışmaya katılması temin edilmek üzere merkezin bulunduğu il müftülüğüne sistem üzerinden aktarılacaktır.
4. Yarışmaların yapılacağı yer, tarih ve saat yarışma tarihinden **en az bir hafta önce** yarışmadan sorumlu birim/müftülük tarafından DİBBYS-DHYS üzerindeki yarışma programına kaydedilecek ve yarışmacılara tebliğ edilecektir.
5. Sözlü yarışmalar halkın huzurunda yapılacaktır. Yarışmalara katılım sağlanması amacıyla yarışma yeri, tarihi, saati çeşitli yollarla vatandaşlarımıza duyurulacak ve özellikle din görevlileri ile Kur'an kursu, İHO, İHL, İslami ilimler/ilahiyat fakültesi öğrencilerinin katılımı sağlanacaktır.
6. Yarışmalar için mümkün mertebe öğle ve/veya ikindi namazlarından sonraki saatler tercih edilecektir.

B. Özel Esaslar

Yarışmalarda riayet edilmesi gereken genel esasların yanı sıra yarışmalara özel birtakım esaslar da bulunmaktadır. Bunlar şöyle sıralanabilir:

1. Ezanı Güzel Okuma

1. Değerlendirme; komisyonca makam, tavır, eda, ses, fonetik, diksiyon, tecvit, nefes, mimik ve temsil üzerinden yapılacaktır.

2. Etkili Hutbe Sunumu

1. Değerlendirme; metni doğru okuma, fonetik ve diksiyon (ses tonu, vurgu), beden dili (jest, mimik) ve göz teması ile temsil, kendine güven ve dinleyenleri etkileme kriterleri üzerinden yapılacaktır. Yarışmada Ek-1'de sunulan Arapça hutbe duaları esas alınacaktır.
2. Yarışmaya basamak duaları ve ikinci Arapça hutbe kısmı dâhil değildir. Yarışmaya birinci Arapça hutbe duası ile başlanacak, Türkçe hutbe metni okunduktan sonra okunacak kısa Arapça bölümle yarışma tamamlanacaktır.
3. İlçe/il/bölge ve final yarışmalarında okunacak hutbeler ilgili komisyon tarafından 2024 yılında Başkanlığımızca hazırlanan hutbeler arasından yarışmacı sayısınca belirlenecektir. Belirlenen hutbelerin her birinden yeterli sayıda nüsha hazırlanarak zarflanacak ve zarflar numaralandırılacaktır. Yarışma öncesinde kura ile belirlenen sıra numarası aynı zamanda yarışmacının okuyacağı hutbeyi belirleyen zarf numarası olarak kabul edilecektir. Zarftan çıkan nüshalar yarışmacı ve komisyon üyelerine sırası geldiğinde verilecektir.

3. Ayet ve Hadis Ezberleme

1. Değerlendirme; ezber ve doğru okuma (Arapça ve Türkçe metinler), fonetik ve diksiyon (ses tonu ve vurgu), düzgün telaffuz ve anlaşılır okuma kriterleri üzerinden yapılacaktır.
2. Yarışmacılar; Ek-2'de yer alan ayet ve hadis metinlerinden ilçe ve il aşamasında 1-40 arası konulardaki ayet ve hadislerden, bölge ve final aşamasında ise tüm ayet ve hadislerden sorumlu olacaklardır.
3. Ayet ve hadis metinleri ile meal ve manaları -ayet ve hadisten sonra kaynağını gösteren parantez içindeki yer hariç olmak üzere- ezberlenecektir.
4. Yarışmacılar yarışma aşamasına göre sorumlu buldukları ayet ve hadisleri ezberleyecek ve yarışma esnasında ayet ile hadisleri vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okuyacaktır.
5. Ayet ve hadisler; hutbe ve vaazlarda olduğu gibi hitabet ve irşat üslubunda makam ve teganni yapılmaksızın okunacak, dile kolay gelmesi açısından idgam, iklab gibi kurallar yapılabilecek, ayet okunmadan önce eüzü besmele gizli çekilecektir. Din görevlilerine rehberlik etmesi amacıyla Ek-2'deki metinler Başkanlığımızca seslendirilecek ve Din Hizmetleri Genel Müdürlüğüne ait <https://www.youtube.com/@dibdhgm> internet sayfasında yayınlanacak, yarışmacılar tarafından mezkûr sayfada paylaşılabilecek materyal esas alınacaktır.
6. Yarışma komisyonu tarafından; Ek-2'de yer alan ayet ve hadis metinlerinden mümkün mertebe tekrarlara yer verilmeden, yarışmacılar arasında dengeli olacak şekilde sorular hazırlanacaktır.
7. Sorular her birinden yeterli sayıda nüsha hazırlanarak zarflanacak ve zarflar numaralandırılacaktır. Yarışma öncesinde kura ile belirlenen sıra numarası aynı zamanda yarışmacıya sorulacak soruların bulunduğu zarf numarası olarak kabul edilecektir.
8. Her zarfın içinde yer alan soru kartında her bir yarışmacıya dört (4) konu sorulacak, komisyon tarafından ayet ve hadislere yeteri kadar birkaç kelime başlangıç yapıldıktan

sonra yarışmacının dört (4) konu içindeki ayet ve hadisleri Arapçası ve Türkçesi ile birlikte komisyon ve seyirciler önünde okuması beklenecektir.

4. Bilgi

1. Bilgi yarışmasında yarışmacıların sorumluluk alanı yarışma aşamalarına göre Tablo 2'de, yayınların bilgisi de Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 2. Bilgi Yarışması Sorumluluk Alanı

Bilgi Yarışması Sorumluluk Alanı	
İlçe	Din Hizmetleri Genel Müdürlüğünce yürütülen Kitap Oku-Yorum projesi 2025 yılı Ocak-Nisan yayınları
İl Aşaması	Din Hizmetleri Genel Müdürlüğünce yürütülen Kitap Oku-Yorum projesi 2025 yılı Ocak-Mayıs yayınları
Final Aşaması	Din Hizmetleri Genel Müdürlüğünce yürütülen Kitap Oku-Yorum projesi 2025 yılı Ocak-Ağustos yayınları

Tablo 3. Bilgi Yarışması Yayınları

Aşamalar		Yayınlar
Final Aşaması	İl Aşaması	İlçe Aşaması
		İlçe Aşaması
	İlçe Aşaması	İlçe Aşaması

1. TDV İslâm Ansiklopedisi Maddeleri: Üç Aylar, Receb, Şaban, Kandil
2. İyilik Ayı Ramazan, Prof. Dr. İsmail Lütfü ÇAKAN
3. Dijital Yayıncılık, 47-60 ile 101-115. Sayfalar, Komisyon
4. Diyanet Aylık Dergiler: Aralık 2024 Sayısı; Ocak, Şubat ve Mart 2025 Sayısı
5. Hadislerle İslâm, 4. Cilt, 9-188. Sayfalar, Komisyon
6. Diyanet Aylık Dergiler: Nisan 2025 Sayısı
7. Bir Neslin Öncüsü Celal Hoca, Hüseyin YORULMAZ
8. Günümüz İmam-Müezzin İlişkisine Örnekliği Açısından Hz. Peygamber ile Müezzini Bilâl-i Habeşi Arasındaki İletişim, Dr. Recep ERTUĞAY
9. Kur'an Yolu Meâl ve Tefsiri, 1. Cilt, 53-110. Sayfalar, Komisyon
10. TDV İslâm Ansiklopedisi Maddeleri: Fâtiha Sûresi ve Bakara Sûresi
11. Diyanet Aylık Dergiler: Mayıs, Haziran ve Temmuz 2025 Sayısı

2. Yayınları dijital olarak <https://bulut.diyamet.gov.tr/index.php/s/gppc7wpqWcQexHx> internet adresi ile <https://dergi.diyamet.gov.tr/indexarsiv.php> internet adresinden ulaşılabilir. Basılı olarak ise <https://yayinsatis.diyamet.gov.tr> internet adresinden temin edilebilir.
3. Bilgi yarışmasında sorumluluk alanı çerçevesinde ilgili komisyonlar marifetiyle çoktan seçmeli sorular hazırlanacak, her soru beş şıklı olacaktır. Yarışma sınavının ölçücü nitelikte olabilmesi için en az 40, en fazla 100 soru sorulacaktır. Yarışmalarda her soru eşit puan olacak, toplam puanın hesaplanmasında doğru cevaplar esas alınacak, yanlış cevaplar ve boş bırakılan sorular dikkate alınmayacaktır. Soruda hata olması durumunda bu soru, tüm yarışmacılar için doğru kabul edilecektir.

VI. DEĞERLENDİRME ESASLARI

A. Ezanı Güzel Okuma

Yarışmacıların puanı, komisyon tarafından verilen puanların aritmetik ortalamasıdır. Eşitlik olması hâlinde sırasıyla not baremindeki değerlendirmeye esas olan hususlardaki puanlara bakılacak, eşitlik bozulmadığı takdirde kura çekimine gidilecektir.

1. Genel İlkeler

1. Yarışma sırası kura ile belirlenecektir.
2. Yarışmacı saba, uşşak, rast ve hicaz makamlarından birinden ezan okuyacaktır.
3. Yarışmacı okuduğu ezan içerisinde yukarıda zikredilen makamlardan birine geçki yapmakta serbesttir.
4. 10 dakikalık süre tanınacaktır.
5. Yarışmacının hatalarından dolayı müdahale edilmeyecektir.

2. Not Baremi

1. Makam uygulama 35 puan,
2. Tavır, eda, seda ve ses 35 puan,
3. Fonetik, diksiyon ve tecvit 20 puan,
4. Nefes, mimik ve temsil 10 puan.

3. Değerlendirme

1. Makam uygulama konusunda;
  - Makamı uygulayamadığı takdirde beş (5) puan düşülecektir.
  - İkinci makama geçişte başarısız olduğu takdirde on (10) puan düşülecektir.
2. Her fonetik, diksiyon ve tecvit kuralını ihlalden beş (5) puan düşülecektir.
3. Tavır, eda, seda, ses ve sesi seçtiği makama uygun kullanıp kullanmadığının değerlendirmesi komisyonun takdirine bırakılmıştır.
4. Nefes, mimik ve temsil hususlarının değerlendirmesi komisyonun takdirine bırakılmıştır.

B. Etkili Hutbe Sunumu

Yarışmacıların puanı, komisyon tarafından verilen puanların aritmetik ortalamasıdır. Eşitlik olması hâlinde sırasıyla not baremindeki değerlendirmeye esas olan hususlardaki puanlara bakılacak, eşitlik bozulmadığı takdirde kura çekimine gidilecektir.

1. Genel İlkeler

1. Yarışma sırası ve okunacak hutbe, kura ile belirlenecek ve 15 dakikalık hazırlık süresi tanınacaktır.
2. Yarışmacı minbere sarık ve cübbe giyerek çıkacaktır. Cübbenin/sarığın temiz, açık renkli, sade, ütülü, düzenli ve jelatinsiz olmasına dikkat edilecektir.
3. Hutbe duaları usulüne uygun olarak makamsız ve tegannisiz okunacaktır.
4. Yarışmada kulaklık, cihaz vb. ekipmanlar kullanılarak hutbe okunmayacaktır.
5. Yarışmacılara 15 dakikalık süre tanınacaktır.
6. Yarışmacının hatalarından dolayı müdahale edilmeyecektir.

2. Not Baremi

1. Metni doğru okuma 30 puan,
2. Fonetik ve diksiyon (ses tonu, vurgu) 30 puan,
3. Beden dili (jest, mimik) ve göz teması 25 puan,
4. Temsil, kendine güven ve dinleyenleri etkileme 15 puan.

3. Değerlendirme

1. Her metin hatasından (kelimenin yanlış telaffuzu, kekeleme, takılma, gereksiz ve yersiz tekrar vs.) bir (1) puan düşülecektir.
2. Her fonetik/diksiyon hatasından;
  - Vurguların yerli yerince yapılmaması durumunda bir (1) puan,
  - Ses tonunun cami ve cemaatin durumuna göre kullanılmaması hâlinde bir (1) puan düşülecektir.
3. Beden dili (jest, mimik) ve göz teması ile ilgili;
  - Beden dili kullanılmaması veya abartılı jest ve mimikler kullanılması hâlinde iki (2) puan,
  - Cemaatle göz teması yeterli ölçüde kurulamadığında üç (3) puan, hiç kurulamadığında altı (6) puan düşülecektir.
4. Temsil, kendine güven ve dinleyenleri etkileme hususlarının değerlendirmesi komisyonun takdirine bırakılmıştır.

C. Ayet ve Hadis Ezberleme

Yarışmacıların puanı, komisyon tarafından verilen puanların aritmetik ortalamasıdır. Eşitlik olması hâlinde sırasıyla not baremindeki değerlendirmeye esas olan hususlardaki puanlara bakılacak, eşitlik bozulmadığı takdirde kura çekimine gidilecektir.

1. Genel İlkeler

1. Yarışma sırası ve ezbere okunacak ayet ve hadisler kura ile belirlenecektir.
2. Her yarışmacıya dört (4) konuda yer alan ayet ve hadislerin tümü sorulacaktır.
3. Yarışmacıya her ayet ve hadis için takriben iki dakikalık süre tanınacaktır.
4. Yarışmacının hatalarından dolayı müdahale edilmeyecektir.

2. Not Baremi

1. Ezber ve metni doğru okuma (Arapça metin) 35 puan,
2. Ezber ve metni doğru okuma (Türkçe metin) 35 puan,
3. Fonetik ve diksiyon (ses tonu, vurgu) 15 puan,
4. Düzgün telaffuz ve anlaşılır okuma 15 puan.

3. Değerlendirme

1. Her kelime/hareke hatasında bir (1) puan "ezber okuma" puanından düşülür.
2. Yarışmacı takılır ise geriden almasına iki defa imkân sağlanır. Birinci tekrarda okuyabilirse bir (1) puan, ikinci tekrarda okuyabilirse "ezbere okuma" puanından iki (2) puan düşülür. Yarışmacı, takılır ve komisyon başkanı tarafından yapılan hatırlatma üzerine devam ederse üç (3) puan, hatırlatmaya rağmen devam edemezse altı (6) puan, "ezbere okuma" puanından düşülür.
3. Her fonetik/diksiyon hatasından:
  - Vurguların yerli yerince yapılmaması durumunda bir (1) puan,
  - Ses tonunun yerli yerince kullanılmaması hâlinde bir puan (1) düşülür.
4. Düzgün telaffuz ve anlaşılır okuma hususlarının değerlendirmesi komisyonun takdirine bırakılmıştır.

Ç. Bilgi

1. Yarışmacıların sıralamasında en yüksek puandan başlanmak üzere yarışma puanı dikkate alınacaktır. Puanların eşit olması hâlinde, sırasıyla -sınav tarihi itibarıyla askerlik hariç- hizmet süresi fazla olana ve doğum tarihi önce olana sıralamada öncelik verilecektir. Eşitlik bozulmadığı takdirde kura çekimine gidilecektir.
2. Yarışma sınavının süresi her soru için 1,5 dakika olacak şekilde uygulanacaktır. (Örneğin 50 soru için 75 dk.)

VII. YARIŞMA TAKVİMİ

Yarışma başvuruları ve komisyonlar tarafından sonuçlandırılmasıyla alakalı tarihler Tablo 4'te sunulmuştur. Belirtilen tarihlerde mesai saati bitimine kadar başvuru/sonuç işlemlerinin tamamlanması gerekmektedir. Yarışma sonuçları DHYS yöneticileri (admin) tarafından DİBBYS-DHYS'de ilgili yere kaydedilecek, onaylayacak ve sonuçlar açıklanacaktır. Bir üst aşamaya (ilçeden ile, ilden bölgeye/finale gibi) aktarılması gerekenler de aktarılacaktır.

Tablo 4. Yarışma Takvimleri

Yarışmalar	Başvuru Tarihleri	Akademi merkezi/ilçe yarışmaları son tarihi	İl birincilerinin belirlenmesinin son tarihi	Bölge yarışmalarının yapılacağı tarih	Türkiye finalinin yapılacağı tarih
Ezanı Güzel Okuma	10.03.2025 25.04.2025	31.05.2025	30.06.2025	17.07.2025	07.08.2025
Etkili Hutbe Sunumu	10.03.2025 25.04.2025	31.05.2025	30.06.2025	24.07.2025	14.08.2025
Ayet ve Hadis Ezberleme	10.03.2025 25.04.2025	31.05.2025	30.06.2025	31.07.2025	21.08.2025
Bilgi	10.03.2025 25.04.2025	31.05.2025	30.06.2025	Bölge aşaması yok.	11.08.2025

VIII. YARIŞMA ÖDÜLLERİ

A. Teşvik Ödülleri

Yarışmaların il/ilçe ve dini yüksek ihtisas/dini ihtisas merkezi aşamasında başarılı olan personele il/ilçe müftülükleri ile dini yüksek ihtisas/dini ihtisas merkezi müdürlüklerince mahalli imkânlar çerçevesinde **teşvik ödülleri** verilecektir.

B. Bölge ve Final Ödülleri

1. Bölge ve final aşamalarında dereceye giren (birinci, ikinci, üçüncü olan) personele Diyanet İşleri Başkanlığımızca Tablo 5'te yer alan ödüller verilecektir.
2. Bilgi yarışmasında bölge aşaması olmadığı için bölge ödülleri verilmeyecektir.
3. Altın ödülleri yarışmacıların hesaplarına 1-7 Ekim 2025 tarihlerinde Merkez Bankası Altın Kuru üzerinden TL'ye dönüştürülerek yatırılacaktır.

Tablo 5. Bölge ve Final Ödülleri

	Bölge		Final
Birinciye	1 Tam Altın	Birinciye	8 Tam Altın
İkinciye	1 Yarım Altın	İkinciye	6 Tam Altın
Üçüncüye	1 Çeyrek Altın	Üçüncüye	4 Tam Altın
Diğer yarışmacılara	1 Gram Altın	Diğer yarışmacılara	1 Çeyrek Altın

IX. BÖLGELER VE İLLER, BÖLGE VE FİNAL MERKEZLERİ

İller, Tablo 6'daki şekliyle bölgelere göre tasnif edilmiştir. Bölge aşaması il birincilerinin katılımlarıyla gerçekleştirilecektir. İstanbul ili müstakil bölge olması hasebiyle birbirine yakınlıkları gözetilerek ilçeleri 6 grupta tasnif edilmiş, bölge aşamasında grup birincileri olan 6 personelin yarışması neticesinde birinci olan yarışmacı İstanbul bölgesini temsil etmek üzere Türkiye finaline katılacaktır.

Tablo 6. Bölgeler ve İller

Bölgeler	İller	İl/Grup Sayısı
1. Bölge	Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Elâzığ, Gaziantep, Malatya, Mardin, Şanlıurfa	8
2. Bölge	Amasya, Çorum, Giresun, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Tokat, Trabzon	9
3. Bölge	Adana, Hatay, Kahramanmaraş, Karaman, Kilis, Mersin, Osmaniye	7
4. Bölge	Ağrı, Ardahan, Artvin, Bayburt, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Kars, Tunceli	9
5. Bölge	Aksaray, Kayseri, Kırşehir, Konya, Nevşehir, Niğde, Sivas, Yozgat	8
6. Bölge	Balıkesir, Bilecik, Bursa, Çanakkale, Edirne, Kırklareli, Kocaeli, Kütahya, Sakarya, Tekirdağ, Yalova	11
7. Bölge	Afyonkarahisar, Antalya, Aydın, Burdur, Denizli, Isparta, İzmir, Manisa, Muğla, Uşak	10
8. Bölge	Ankara, Bartın, Bolu, Çankırı, Düzcce, Eskişehir, Karabük, Kastamonu, Kırıkkale, Zonguldak	10
9. Bölge	Bingöl, Bitlis, Hakkâri, Iğdır, Muş, Siirt, Şırnak, Van	8
10. Bölge	İstanbul 1. Grup: Bayrampaşa, Esenler, Fatih, Gaziosmanpaşa, Güngören, Zeytinburnu 2. Grup: Beşiktaş, Beyoğlu, Eyüpsultan, Kağıthane, Sarıyer, Sultangazi, Şişli 3. Grup: Avcılar, Bağcılar, Bahçelievler, Bakırköy, Başakşehir, Küçükçekmece 4. Grup: Arnavutköy, Beylikdüzü, Büyükçekmece, Çatalca, Esenyurt, Silivri 5. Grup: Adalar, Ataşehir, Beykoz, Kadıköy, Maltepe, Ümraniye, Üsküdar 6. Grup: Çekmeköy, Kartal, Pendik, Sancaktepe, Sultanbeyli, Şile, Tuzla	6

Bölge ve Türkiye final yarışmaları Tablo 7’de belirtilen illerde gerçekleştirilecektir. Bilgi yarışması finali Ankara ilinde gerçekleştirileceği için mezkûr tabloda ona yer verilmemiştir.

Tablo 7. Bölge ve Final Yarışmalarının Düzenleneceği İller

	Ezanı Güzel Okuma	Etkili Hutbe Sunumu	Ayet ve Hadis Ezberleme
1. Bölge	Diyarbakır	Mardin	Şanlıurfa
2. Bölge	Amasya	Çorum	Rize
3. Bölge	Mersin	Adana	Karaman
4. Bölge	Ağrı	Artvin	Erzincan
5. Bölge	Kayseri	Kırşehir	Yozgat
6. Bölge	Kırklareli	Kütahya	Kocaeli
7. Bölge	Afyonkarahisar	Aydın	İzmir
8. Bölge	Bolu	Bartın	Ankara
9. Bölge	Bingöl	Bitlis	Iğdır
10. Bölge	İstanbul	İstanbul	İstanbul
Final	Niğde	Gümüşhane	Şırnak

X. DİĞER HUSUSLAR

1. Yarışma başvuru tarihleri içerisinde başvuru yeri güncellenebilmektedir. Başvuru süreci tamamlandıktan sonra ise görev yeri değişikliği olsa dahi -yarışma hakkı mahfuz olup-yarışmaya ilk başvuru yapılan yerden devam edilmesi gerekmektedir.
2. Komisyonlarca yapılan değerlendirme sonuçları ve kararları bir tutanakla tespit edilerek özel dosyasında saklanır.
3. Yarışmaların yapılacağı müftülükler; yarışmalarla ilgili koordineyi sağlayacak, yarışmacı personel ile komisyonun iş ve ibatelerini de karşılayacaktır.
4. Yarışmaların sonuçları, DHYS yöneticileri (admin) tarafından DİBBYS-DHYS'de yer alan yarışma programına kaydedilecektir. Sistem üzerinden il/ilçe müftüsü veya dini yüksek ihtisas/dini ihtisas merkezi müdürü, bilgilerin doğruluğunu kontrol ettikten sonra onaylayacak ve il aşamasına aktaracaktır. İl aşamasından bölge, bölge aşamasından da final aşamasına kayıt ve aktarma işlemleri aynı şekilde yarışma takvimi çerçevesinde devam edecektir.
5. Yarışma sonuçları tutanakların komisyonda görevli başkan ve üyelerce imzalanmasından sonra ilan edilecektir.
6. Yazılı yarışmada dereceye giren personele mahallince hazırlanan ödülleri Camiler ve Din Görevlileri Haftası açılış merasimlerinde, sözlü yarışmalarda ise yarışmanın yapıldığı esnada sonuçlar açıklandıktan sonra protokol sırasına göre yetkililerce verilecektir. Ayrıca Türkiye finalinde dereceye giren tüm yarışmacılar Başkanlığımız tarafından düzenlenecek Camiler ve Din Görevlileri Haftası Tanıtım Programı'na davet edilerek belgeleri takdim edilecektir.
7. Türkiye finalleri ilgili müftülükler tarafından görüntülü olarak kayda alınacak, yarışmanın bitiminin ardından bir (1) hafta içerisinde dijital ortamda Din Hizmetleri Genel Müdürlüğüne resmî yazıyla ulaştırılacaktır. Başkanlığımız bunları yayınlama, çoğaltma ve satma hakkına sahiptir. Final yarışmalarına katılan yarışmacılara verilen ödüller, "telif hakkı ödemesi" yerine sayılacaktır.
8. Memuriyet mahalli dışından yarışmaya katılan personele -tahakkuk etmesi durumunda-mahallince onay alınmak suretiyle 10.02.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu kapsamında yol, yevmiye, konaklama masrafları bağlı buldukları saymanlıklarca ödenecektir.
9. Yarışmalarda komisyon başkanı/üyesi olarak görevlendirilenlere 14.07.2009 tarihli ve 2009/15215 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Diyanet İşleri Başkanlığınca Düzenlenen Eğitim Faaliyetlerinde Uygulanacak Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Karar'ın 9'uncu maddesi gereğince komisyon üyeliği için günde 5 saat ek ders ücreti; memuriyet mahalli dışında görevlendirilmesi ve tahakkuk etmesi durumunda 10.02.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu kapsamında yol, yevmiye, konaklama giderleri yarışmanın düzenlendiği birim/müftülük tarafından ödenecektir.
10. Yarışmalara katılan personel, bu şartname hükümlerini ve komisyon kararlarını kabul etmiş sayılır. Şartnamede belirtilmeyen hususlarda veya tereddüt hâlinde Diyanet İşleri Başkanlığının kararları geçerlidir.

EKLER

Ek-1 Hutbe Duaları*

Birinci hutbede aşağıdaki dua okunarak yarışmaya başlanır:

الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَتُوبُ إِلَيْهِ * وَتَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ
أَعْمَالِنَا * مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ * وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ * نَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ * وَنَشْهَدُ أَنَّ
سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا عَبْدَهُ وَرَسُولَهُ * اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ * أَمَّا بَعْدُ فَيَا عِبَادَ اللَّهِ، أُوصِيكُمْ
بِتَقْوَى اللَّهِ وَطَاعَتِهِ * إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ *

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ * بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

- Hutbe metnindeki serlevha ayet okunur, ardından **صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ** denilir.

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

- Hutbe metnindeki serlevha hadis okunur, ardından **صَدَقَ رَسُولُ اللَّهِ فِيْمَا قَالَ أَوْ كَمَا قَالَ** denilir.

- Hutbenin Türkçe bölümü okunur. Sonra aşağıdaki metin okunur:

أَلَا إِنَّ أَحْسَنَ الْكَلَامِ وَأَبْلَغَ النِّظَامِ * كَلَامُ اللَّهِ الْمَلِكِ الْعَزِيزِ الْعَلَامِ * كَمَا قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْكَلَامِ * وَإِذَا قُرِئَ
الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ *

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ * صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ

وَقَالَ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ: **التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ * أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ * وَأَسْأَلُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ
التَّوْفِيقَ ***

Not: Yarışmaya basamak duaları ve ikinci Arapça hutbe bölümü dâhil değildir.

* Hutbe duaları, 15.12.2020 tarihli ve E.847444 sayılı Başkanlık onayı ile yürürlüğe giren Diyanet İşleri Başkanlığı Din Hizmetleri Uygulama Genelgesi Ek-2 Hutbe Duaları esas alınarak düzenlenmiştir.

Ek-2 Ayet ve Hadis Metinleri

Ön Söz

Diyanet İşleri Başkanlığı, camilerin toplum hayatındaki önemini hatırlatmak, halkımızın camiler ile daha sık ve olumlu bir ilişki kurmasına vesile olmak amacıyla 1986 yılından itibaren her yıl 1-7 Ekim tarihleri arasında “Camiler Haftası” olarak kutlanmaktadır. 2003 yılında din hizmetinin önemli bir parçası olan din görevlilerinin de hatırlanmasına vesile olmak amacıyla haftanın ismi “Camiler ve Din Görevlileri Haftası” olarak değiştirilmiş, etkinliklerinin çeşitliliği artırılmış ve içeriği zenginleştirilmiştir.

Başkanlığımızca 2004 yılından bu yana din görevlilerimizin mesleki yeterliğine katkı sağlamak ve onları motive etmek amacıyla “Camiler ve Din Görevlileri Haftası” münasebetiyle yarışmalar düzenlenmektedir. Din görevlilerimiz tarafından vatandaşlarımızın sahih dinî bilgiyle aydınlatılması, İslam dini kaynaklarının vatandaşlarımızla aslı ve tercümesiyle birlikte paylaşılması amacıyla 2022 yılında ilk kez “Hadis-i Şerif Ezberleme” yarışması düzenlenmiş, 2025 yılında yarışmaya ayet-i kerime ve mealleri de ilave edilerek “Ayet ve Hadis Ezberleme” yarışması şeklinde düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.

Bu çalışma 2025 yılında düzenlenecek “Ayet ve Hadis Ezberleme” yarışması için Başkanlığımız yayınlarından Riyâzü’s-sâlihîn (3 Cilt) isimli eserden istifade edilerek oluşturulmuştur. Çalışmada 80 ayet-i kerime ve 80 hadis-i şerif ihtiva 40 konuya yer verilmiş; ilçe ve il aşamasında ilk 40 konu, bölge ve final aşamasında ise çalışmanın tamamı sorumluluk kapsamına dâhil edilmiştir. Hadis-i şeriflerde Buhârî için “B”, Müslim için “M”, Ebû Dâvûd için “D”, Tirmizî için “T”, Nesâî için “N”, İbn Mâce için “İM” harfleri rumuz olarak kullanılmış; hadis kitabına ait rumuzun devamında kitap içindeki hadis-i şerif numarası ayrıca belirtilmiştir. Yarışma aşamalarına göre sorumluluk alanları tabloda sunulmuştur.

Yarışma Aşamaları ve Sorumluluk Alanları	
İlçe ve Akademi Aşaması	1-40 Arası Konulardaki Ayet-i Kerime ve Hadis-i Şerifler
İl Aşaması	1-40 Arası Konulardaki Ayet-i Kerime ve Hadis-i Şerifler
Bölge Aşaması	1-80 Arası Konulardaki Ayet-i Kerime ve Hadis-i Şerifler
Final Aşaması	1-80 Arası Konulardaki Ayet-i Kerime ve Hadis-i Şerifler

1. İhlâs ve İyi Niyet

Ayet-i Kerime ve Meali

لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومَهَا وَلَا دِمَائُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَىٰ مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَيْكُمْ وَبَشِّرِ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٧﴾ إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ ﴿٣٨﴾

37. Onların etleri ve kanları asla Allah'a ulaşmaz. Fakat ona sizin takvanız (Allah'a karşı gelmekten sakınmanız) ulaşır. Böylece onları sizin hizmetinize verdi ki, size doğru yolu gösterdiğinden dolayı Allah'ı büyük tanıyasınız. İyilik edenleri müjdele. 38. Şüphesiz, Allah inananları savunur. Doğrusu Allah hiçbir haini, nankörü sevmez.

(Hac, 22/37-38)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ أُمِّ عَبْدِ اللَّهِ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَغْرُزُ جَيْشُ الْكَعْبَةِ،
فَإِذَا كَانُوا بَبِيْدَاءَ مِنَ الْأَرْضِ يُخَسَفُ بِأَوْلِيهِمْ وَآخِرِهِمْ» قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، كَيْفَ يُخَسَفُ بِأَوْلِيهِمْ وَآخِرِهِمْ، وَفِيهِمْ
أَسْوَأُهُمْ، وَمَنْ لَيْسَ مِنْهُمْ؟ قَالَ: «يُخَسَفُ بِأَوْلِيهِمْ وَآخِرِهِمْ ثُمَّ يُبْعَثُونَ عَلَى نِيَّاتِهِمْ»

Ümmü Abdullah künyesi ile anılan müminlerin annesi Hz. Âişe (r.anhâ)'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Bir ordu harp etmek için Kâbe'ye yürüyecek; sahraya geldiklerinde ise ordudakilerin hepsi yerin dibine geçirilecek." Âişe der ki: Ey Allah'ın Resûlü, neden hepsi yerin dibine geçirilsin ki? İçlerinde ticaret için yola çıkanlar olduğu gibi onlardan olmadığı hâlde yollarda orduya katılanlar da vardır, dedim. Resûlullah: "Hepsi birden yerin dibine geçirilirler ve kıyamet günü niyetlerine göre haşrolunurlar." buyurdu.

(B2118 Buhârî, Büyû', 49; M7244 Müslim, Fiten, 8)

2. Tövbe

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْرَىٰ اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا آتِنَا لَنَا نُورَنَا وَاعْفِرْ
لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨﴾

8. Ey iman edenler! Allah'a içtenlikle tövbe edin. Belki Rabbiniz sizin kötülüklerinizi örter ve peygamberi ve onunla birlikte iman edenleri utandırmayacağı günde Allah sizi, içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokar. Onların nurları önlerinden ve sağlarından aydınlatır, gider. "Ey Rabbiniz! Nurumuzu bizim için tamamla, bizi bağışla; çünkü senin her şeye hakkıyla gücün yeter" derler.

(Tahrîm, 66/8)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي حَمْرَةَ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ الْأَنْصَارِيِّ خَادِمِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اللَّهُ أَفْرَحُ بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنْ أَحَدِكُمْ، سَقَطَ عَلَى بَعِيرِهِ، وَقَدْ أَصَلَّهُ فِي أَرْضِ فَلَاةٍ»

Resûlullah (s.a.s)'in hizmetlerini yürüten Ebû Hamza Enes b. Mâlik el-Ensârî (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Kulunun tövbesinden dolayı Allah Teâlâ'nın sevinci, sizden birinizin çölde devesini kaybedip de tekrar bulduğu andaki sevincinden daha fazladır.”

(B6309 Buhârî, Deavât, 4; M6952 Müslim, Tevbe, 1)

3. Sabır

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ ﴿١٥٦﴾ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾

155. Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz. Sabredenleri müjdele. 156. Onlar; başlarına bir musibet gelince, “Biz şüphesiz (her şeyimizle) Allah'a aidiz ve şüphesiz O'na döneceğiz” derler. 157. İşte Rableri katından rahmet ve merhamet onlardır. Doğru yola ulaştırılmış olanlar da işte bunlardır.

(Bakara, 2/155-157)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْحَارِثِ بْنِ عَاصِمٍ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأَانِ أَوْ تَمْلَأُ مَا بَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَالصَّلَاةُ نُورٌ، وَالصَّدَقَةُ بُرْهَانٌ، وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ، وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ. كُلُّ النَّاسِ يَغْدُو فَبَائِعٌ نَفْسَهُ فَمُعْتِقُهَا أَوْ مَوْبِقُهَا»

Ebû Mâlik el-Hâris b. Âsım el-Eş'arî (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Temizlik imanın yarısıdır. Elhamdülillâh sözü, mizanı doldurur. Sübhânallâhi ve'l-hamdülillâhi ifadeleri de yerle gök arasını doldurur. Namaz, nurdur. Sadaka (samimiyete) delildir. Sabır, aydınlıktır. Kur'an, senin lehine yahut aleyhine hüccettir. Herkes sabaha çıkar ve (gün boyu yaptıklarıyla âdeti) nefsinin satarak ya kazanır yahut kaybeder.”

(M534 Müslim, Tahâret, 1)

4. Doğru Söylemek (Sıdk)

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾

119. Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve doğrularla beraber olun.

(Tevbe, 9/119)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي سَفْيَانَ صَخْرِ بْنِ حَرْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي حَدِيثِهِ الطَّوِيلِ فِي قِصَّةِ هِرْقَلٍ، قَالَ هِرْقَلُ: فَمَاذَا يَا مُرُكُمُ يَعْنِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَبُو سَفْيَانَ: قُلْتُ: «أَعْبُدُوا اللَّهَ وَحْدَهُ لَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا، وَاتْرُكُوا مَا يَقُولُ آبَاؤُكُمْ، وَيَأْمُرُنَا بِالصَّلَاةِ وَالصَّدَقِ وَالْعَفَافِ وَالصِّلَةِ»

Ebû Süfyân Sahr b. Harb (r.anh)'ten nakledilen Hirakl ile ilgili uzun anlatıda rivayet edildiğine göre Hirakl şöyle sormuş: –O, yani Peygamber (s.a.s) size neleri emrediyor? Ebû Süfyân da: –Yalnız Allah'a kulluk edin, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Babalarınızın (batıl) sözlerini terk edin, diyor ve bize namaz kılmayı, doğruluğu, iffetli olmayı ve akrabalarla ilişkiyi sürdürmeyi emrediyor, demiştir.

(B7 Buhârî, Bed'ü'l-vahy, 1; M4607 Müslim, Cihâd, 74)

5. Her An Allah ile Beraber Olma Bilinci (Murâkabe)

Ayet-i Kerime ve Meali

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢١٩﴾ الَّذِي يَرِيكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢٢٠﴾ وَتَقْلُبُكَ فِي السَّاجِدِينَ ﴿٢٢١﴾ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢٢٢﴾

217-219. Namaza kalktığına seni ve secde edenler arasında dolaşmanı gören; mutlak güç sahibi, çok merhametli olan Allah'a tevekkül et. 220. Şüphesiz O hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.

(Şuarâ, 26/217-220)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَغَارُ، وَغَيْرُهُ اللَّهُ تَعَالَى، أَنْ يَأْتِيَ الْمَرْءُ مَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ»

Ebû Hüreyre (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah Teâlâ gücenir. Allah'ın gücenmesi, kulunun O'nun haram kıldığı şeyleri yapmasından dolaydır.”

(B5223 Buhârî, Nikâh, 108; M6995 Müslim, Tevbe, 36)

6. Sorumluluk Bilinci (Takva)

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٢﴾ وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٣٣﴾

102. Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten nasil sakınmak gerekiyorsa öylece sakının ve siz ancak Müslümanlar olarak ölüün. 103. Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sınımsız sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de o, kalplerinizi birleştirmişti. İşte onun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz. Yine siz, bir ateş çukurunun tam kenarında idiniz de o sizi oradan kurtarmıştı. İşte Allah size ayetlerini böyle apaçık bildiriyor ki doğru yola eresiniz.

(Âl-i İmrân, 3/102-103)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى، وَالتَّقَى، وَالْعَفَافَ، وَالْغِنَى»

İbn Mes'ûd (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Peygamber (s.a.s) şöyle dua ederdi: "Allah'ım, senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliği isterim."

(M6904 Müslim, Zikir, 72)

7. Allah'a Kesin İman (Yakîn) ve O'na Dayanmak (Tevekkül)

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْرَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ﴿٢٢﴾ مِنْ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾

22. Müminler düşman birliklerini görünce, "İşte bu Allah'ın ve Resülünün bize vaad ettiği şeydir. Allah ve Resülü doğru söylemişlerdir" dediler. Bu onların ancak imanlarını ve teslimiyetlerini artırmıştır. 23. Müminlerden öyle adamlar vardır ki, Allah'a verdikleri söze sadık kaldılar. İçlerinden bir kısmı verdikleri sözü yerine getirmiştir (şehit olmuştur). Bir kısmı da (şehit olmayı) beklemektedir. Verdikleri sözü asla değiştirmemişlerdir.

(Ahzâb, 33/22-23)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ لَكَ أَسَلْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْكَ أَتَيْتُ وَبِكَ خَاصَمْتُ. اللَّهُمَّ أَعُوذُ بِعِزَّتِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَنْ تُضِلَّنِي، أَنْتَ الْحَيُّ الَّذِي لَا تَمُوتُ، وَالْجِنُّ وَالْإِنْسُ يَمُوتُونَ»

İbn Abbâs (r.anhümâ)'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle dua ederdi: "Allah'ım, sana teslim oldum, sana inandım, sana tevekkül ettim ve yüzümü sana döndüm. Allah'ım senin yardımınla mücadele ettim, beni dalalette bırakmaman için izzetine sığındım. Senden başka ilah yoktur, sen ölmeyen dirisin, insanlar ve cinler ise ölümlüdürler."

(M6899 Müslim, Zikir, 67; B7385 Buhârî, Tevhîd, 8)

8. Dürüst Olmak (İstikâmet)

Ayet-i Kerime ve Meali

فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١٢﴾ وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿١١٣﴾

112. Öyle ise sana emredildiği gibi dosdoğru ol. Beraberindeki tövbe edenler de dosdoğru olsunlar. Hak ve adalet ölçülerini aşmayın. Şüphesiz O yaptıklarınızı hakkıyla görür. 113. Zulmedenlere meyletmeyin. Yoksa size de ateş dokunur. Sizin Allah'tan başka dostlarınız yoktur. Sonra size yardım da edilmez.

(Hûd, 11/112-113)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي عَمْرٍو، وَقِيلَ: أَبِي عَمْرَةَ سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، قُلْ لِي فِي الْإِسْلَامِ قَوْلًا لَا أَسْأَلُ عَنْهُ أَحَدًا غَيْرَكَ. قَالَ: «قُلْ آمَنْتُ بِاللَّهِ، ثُمَّ اسْتَقِمْ»

Ebû Amr yahut Ebû Amre Süfyân b. Abdullah (r.anh) anlatıyor: –Yâ Resûlallah, Müslümanlığa dair bana bir söz söyle ki, o konuda senden başka hiç kimseye bir şey sormaya ihtiyaç hissetmeyeyim, dedim. Hz. Peygamber bana: –Allah’a inandım de, sonra da dosdoğru ol, buyurdu.

(M159 Müslim, İmân, 62)

9. Hayırlı İşlere Koşmak

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلِكُلِّ وِجْهَةٍ هُوَ مَوْلِيهَا فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾

148. Herkesin yöneldiği bir yön vardır. Haydi, hep hayırlara koşun, yarışın! Nerede olsanız Allah hepinizi bir araya getirir. Şüphesiz, Allah’ın gücü her şeye hakkıyla yeter.

(Bakara, 2/148)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «بَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ فِتْنًا كَقَطْعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ، يُصْبِحُ الرَّجُلُ مُؤْمِنًا وَيُؤْمِسِي كَافِرًا، أَوْ يُؤْمِسِي مُؤْمِنًا وَيُصْبِحُ كَافِرًا، يَبِيعُ دِينَهُ بِعَرَضٍ مِنَ الدُّنْيَا»

Ebû Hüreyre (r.anh)’ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Fitneler karanlık bir gece gibi gelmeden iyi işler yapmakta acele edin. O vakit insan, mümin olarak sabaha çıkacak, kâfir olarak geceleyecek; mümin olarak geceleyip, kâfir olarak sabaha çıkacaktır; dünya malı karşılığında dinini satacaktır.”

(M313 Müslim, İmân, 186)

10. Allah İçin Çalışmak

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

69. Bizim uğrumuzda cihad edenler var ya, biz onları mutlaka yollarımıza iletceğiz. Şüphesiz Allah mutlaka iyilik yapanlarla beraberdir.

(Ankebût, 29/69)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيمَا يَرُويهِ عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ: «إِذَا تَقَرَّبَ الْعَبْدُ إِلَيَّ شِبْرًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا، وَإِذَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ مِنْهُ بَاعًا، وَإِذَا أَتَانِي يَمْشِي أَتَيْتُهُ هَرُولًا»

Enes (r.anh)’ten rivayet edildiğine göre Peygamber (s.a.s), Azîz ve Celîl olan Rabbinden naklettiği bir hadiste şöyle demiştir: “Kulum, bana bir karış yaklaşırsa, ben ona bir arşın yaklaşırım; bana bir arşın yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşırım. O bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak gelirim.”

(B7536 Buhârî, Tevhîd, 50)

11. Ömrün Sonlarına Doğru Hayır Hasenâtı Artırmak

Ayet-i Kerime ve Meali

وَهُمْ يَضْطَرُّونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ
النَّذِيرُ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِن نَّصِيرٍ ﴿٣٧﴾

37. Onlar cehennemde, “Ey Rabbimiz! Bizi buradan çıkar ki dünyada iken işlemekte olduğumuzdan başka ameller, salih ameller işleyelim” diye bağırdılar. (Onlara şöyle denilir:) “Sizi, düşünüp öğüt alacak kimsenin düşünüp öğüt alabileceği kadar yaşatmadık mı? Size uyarıcı da gelmişti. Öyle ise tadın azabı. Çünkü zalimler için hiçbir yardımcı yoktur.”

(Fâtır, 35/37)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ تَابَعَ الْوَحْيَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ وَقَاتِهِ حَتَّى تُوْفِيَ
أَكْثَرَ مَا كَانَ الْوَحْيُ عَلَيْهِ.

Enes (r.anh)’ten rivayet edildiğine göre o, şöyle demiştir: Resûlullah (s.a.s)’in vefatından önce Azîz ve Celîl olan Allah, vahyi sıklaştırdı. Hz. Peygamber, vahyin çok sıklaştığı bir sırada vefat etti.

(M7524 Müslim, Tefsîr, 2; B4982 Buhârî, Fedâilü'l-Kur’ân, 1)

12. Hayır Yollarının Çokluğu

Ayet-i Kerime ve Meali

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَإِنَّ السَّبِيلَ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ
خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢١٥﴾

215. Sana Allah yolunda ne harcayacaklarını soruyorlar. De ki: “Hayır olarak ne harcarsanız o, ana-baba, akraba, yetimler, fakirler ve yolda kalmışlar içindir. Hayır olarak ne yaparsanız, gerçekten Allah onu hakkıyla bilir.”

(Bakara, 2/215)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي ذَرِّ جُنْدَبِ بْنِ جُنَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: «الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَالْجِهَادُ فِي
سَبِيلِهِ» قُلْتُ: أَيُّ الرِّقَابِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: «أَنْفَسُهَا عِنْدَ أَهْلِهَا وَأَكْثَرُهَا ثَمَنًا» قُلْتُ: فَإِنْ لَمْ أَفْعَلْ؟ قَالَ: «تُعِينُ صَانِعًا أَوْ
تَصْنَعُ لِأَخْرَقٍ» قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ إِنْ ضَعُفْتُ عَنْ بَعْضِ الْعَمَلِ؟ قَالَ: «تَكُفُّ شَرَّكَ عَنِ النَّاسِ فَإِنَّهَا صَدَقَةٌ مِنْكَ
عَلَى نَفْسِكَ»

Ebû Zer Cündeb b. Cünâde (r.anh) anlatıyor: –Yâ Resûlallah, hangi amel daha üstündür, dedim. –Allah’a inanmak, Allah yolunda cihad etmek, dedi. –Hangi köleyi azat etmenin sevabı daha çoktur, dedim –Sahipleri için en kıymetli ve en pahalı olanını, dedi. –Bunları yapamazsam, dedim. –İşini bilene yardım eder, bilmeyenin de işini görüverirsin, dedi. –Ya bu işlerden bazısını yapamazsam, dedim. –İnsanlara kötülük etmekten sakınırsın, bu da senin kendine sadakandır, buyurdu.

(M250 Müslim, İmân, 136; B2518 Buhârî, İtk, 2)

13. İbadette Ölçülü Olmak

Ayet-i Kerime ve Meali

طَهُ ۝ مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ۝ إِلَّا تَذَكَّرَ لِمَنْ يَخْشَى ۝ تَنْزِيلًا مِمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَوَاتِ الْعُلَى ۝

1. Tâ Hâ. 2-3. (Ey Muhammed!) Biz Kur'an'ı sana sıkıntı çekesin diye değil, ancak (Allah'ın azabından) korkacaklara bir öğüt (bir uyarı) olsun diye indirdik. 4. (O) yüksek gökleri yaratanın katından peyderpey indirilmiştir.

(Tâhâ, 20/1-4)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : جَاءَ ثَلَاثَةٌ رَهْطٍ إِلَى بُيُوتِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْأَلُونَ عَنْ عِبَادَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا أُخْبِرُوا كَانَتْهُمْ تَقَالُوبُهَا وَقَالُوا: أَيْنَ نَحْنُ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ عُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ! قَالَ أَحَدُهُمْ: أَمَا أَنَا فَأُصَلِّي اللَّيْلَ أَبَدًا، وَقَالَ الْآخَرُ: وَأَنَا أَصُومُ الدَّهْرَ فَلَا أَفْطِرُ، وَقَالَ الْآخَرُ: وَأَنَا أَعْتَرِلُ النِّسَاءَ فَلَا أَتَزَوَّجُ أَبَدًا، فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَيْهِمْ فَقَالَ: «أَنْتُمْ الَّذِينَ قُلْتُمْ كَذَا وَكَذَا! أَمَا وَاللَّهِ إِيَّي لَأَخْشَاكُمْ لِلَّهِ وَأَتْقَاكُمْ لَهُ لَكِنِّي أَصُومُ وَأُفْطِرُ وَأُصَلِّي وَأُزْفِدُ وَأَتَزَوَّجُ النِّسَاءَ فَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي»

Enes (r.anh) anlatıyor: Üç kişi Peygamber (s.a.s)'in eşlerinin evlerine gelerek Peygamber (s.a.s)'in nasıl ibadet ettiğini sordular. Anlatılınca da sanki onu azımsadılar ve: –Peygamber (s.a.s)'in yanında biz kimiz ki! Onun geçmiş ve gelecek bütün günahları bağışlanmıştır, dediler. Aralarından birisi: –Ben, yaşadığım müddetçe geceleri hep namaz kılacağım, dedi. Diğeri: –Ömrüm boyunca oruç tutacağım, asla oruçsuz günüm olmayacak, dedi. Üçüncüsü de: –Kadınlardan uzak kalacağım ve hiç evlenmeyeceğim, dedi. Peygamber (s.a.s) bunların yanına geldi ve onlara: –Şöyle şöyle diyenler siz misiniz? Allah'a yemin ederim ki, Allah'tan en çok korkanınız ve ona karşı gelmekten en çok sakınanınız benim. Böyle olduğu hâlde ben bazen oruç tutuyorum, bazen de tutmuyorum. Hem namaz kılıyorum hem de uyuyorum ve kadınlarla evleniyorum. Benim sünnetimden yüz çeviren, benden değildir, buyurdu.

(B5063 Buhârî, Nikâh, 1; M3403 Müslim, Nikâh, 5)

14. Amellerde Devamlılık

Ayet-i Kerime ve Meali

أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ۝

16. İman edenlerin Allah'ı zikretmekten ve inen haktan dolayı kalplerinin saygı ile ürpermesinin zamanı gelmedi mi? Daha önce kendilerine kitap verilip de üzerinden uzun zaman geçen, böylece kalpleri katılaştıkları gibi olmasınlar. Onlardan birçoğu fasık kimselerdir.

(Hadîd, 57/16)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ نَامَ عَنْ حَزْبِهِ مِنَ اللَّيْلِ أَوْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ فَقَرَأَهُ مَا بَيْنَ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَصَلَاةِ الظُّهْرِ كُتِبَ لَهُ كَأَنَّمَا قَرَأَهُ مِنَ اللَّيْلِ»

Ömer b. Hattâb (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Bir kimse, geceleyin Kur'an'dan okumayı âdet edindiği bölümü okumadan yahut tamamlamadan uyuyakalır, sonra sabah namazı ile öğle namazı arasında onu okursa (veya tamamlarsa) o kimse için gece okumuş gibi sevap yazılır."

(M1745 Müslim, Müsâfirîn, 142)

15. Sünnete ve Âdâba Uymak

Ayet-i Kerime ve Meali

مَا آفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِلَّذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَإِنَّ السَّبِيلَ كَىٰ لَا يَكُونُ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَيْكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَيْكُمُ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٧﴾

7. Allah'ın, (fethedilen) memleketlerin ahalisinden savaşılmaksızın peygamberine kazandırdığı mallar; Allah'a, peygambere, onun yakınlarına, yetimlere, yoksullara ve yolda kalmışlara aittir. O mallar, içinizden yalnız zenginler arasında dolaşan bir servet (ve güç) hâline gelmesin diye (Allah böyle hükmetmiştir). Peygamber size ne verdiyse onu alın, neyi de size yasak ettiyse ondan vazgeçin. Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz, Allah'ın azabı çetindir.

(Haşr, 59/7)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «دَعُونِي مَا تَرَكْتُكُمْ، إِنَّمَا أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ كَثْرَةً سؤَالِهِمْ وَاخْتِلَافُهُمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ، فَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَاجْتَنِبُوهُ وَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِأَمْرٍ فَأَتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ»

Ebû Hüreyre (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Ben sizi (kendi hâlinize) bıraktığım sürece, siz de beni kendi hâlime bırakın. Sizden önceki milletler, ancak peygamberlerine çok soru sormaları ve onlara muhalefet etmeleri yüzünden helâk oldular. Sizi herhangi bir şeyden menedersen ondan sakının, bir şeyi yapmanızı istediğimde de onu elinizden geldiği kadar yapın."

(B7288 Buhârî, İ'tisâm, 2; M3257 Müslim, Hac, 412)

16. Hayra Aracılık, Hidayete Çağrı

Ayet-i Kerime ve Meali

أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾

125. (Ey Muhammed!) Rabbinin yoluna, hikmetle, güzel öğütlerle çağır ve onlarla en güzel şekilde mücadele et. Şüphesiz senin Rabbin kendi yolundan sapanları en iyi bilendir. O, doğru yolda olanları da en iyi bilendir.

(Nahl, 16/125)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئًا وَمَنْ دَعَا إِلَى ضَلَالَةٍ كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الْإِثْمِ مِثْلُ آثَامِ مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ آثَامِهِمْ شَيْئًا»

Ebû Hüreyre (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Doğru yola çağıran kimseye kendisine uyanların sevabı gibi sevap verilir. Bununla beraber onların sevabından hiçbir şey eksilmez. Sapıklığa çağıran kimseye de ona uyanların günahı gibi günah verilir. Bununla beraber ona uyanların günahlarından hiçbir şey eksilmez."

(M6804 Müslim, İlim, 16)

17. İyilikte ve Takvada Yardımlaşmak

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحِلُّوا شَعَائِرَ اللَّهِ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهُدًى وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا أَمِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَرِضْوَانًا وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاؤُكُمْ أَنْ صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ تَعْتَدُوا وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢١﴾

2. Ey iman edenler! Allah'ın (koyduğu din) nişanelerine, haram aya, hac kurbanına, (bu kurbanlıklara takılı) gerdanlıklara ve de Rablerinden bol nimet ve hoşnutluk isteyerek Kâbe'ye gelenlere sakın saygısızlık etmeyin. İhramdan çıktığınızda (isterseniz) avlanın. Sizi Mescid-i Haram'dan alıkoydular diye bir takımlarına beslediğiniz kin, sakın ha sizi, haddi aşmaya sürüklemesin. İyilik ve takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın. Allah'a karşı gelmekten sakının. Çünkü Allah'ın cezası çok şiddetlidir.

(Mâide, 5/2)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقِيَ رَكْبًا بِالرُّوحَاءِ فَقَالَ: «مَنْ الْقَوْمُ؟» قَالُوا: الْمُسْلِمُونَ. فَقَالُوا: مَنْ أَنْتَ؟ قَالَ: «رَسُولُ اللَّهِ» فَرَفَعَتْ إِلَيْهِ امْرَأَةٌ صَبِيًّا فَقَالَتْ: أَلِهَذَا حَجٌّ؟ قَالَ: «نَعَمْ وَلَكَ أَجْرٌ»

İbn Abbâs (r.anhümâ)'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s), Medine civarındaki Ravhâ'da develerine binmiş kalabalık bir gruba rastladı. –Siz kimsiniz, diye sordu. Onlar da: –Müslümanlarız, sen kimsin, dediler. –Ben Allah'ın Resûlü'yüm, buyurdu. Bunun üzerine bir kadın, küçük bir çocuğu kaldırıp, Hz. Peygamber'e gösterdi: –Bu çocuğun hacı olur mu, diye sordu. Hz. Peygamber: –Evet, sana da sevap vardır, buyurdu.

(M3253 Müslim, Hac, 409)

18. Samimiyet (Nasihat)

Ayet-i Kerime ve Meali

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٠٣﴾

10. Müminler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.

(Hucurât, 49/10)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي رُقَيْبَةَ تَمِيمِ بْنِ أَوْسِ الدَّارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «الِدِينُ النَّصِيحَةُ» قُلْنَا لِمَنْ؟ قَالَ: «لِلَّهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِرَسُولِهِ وَلِأُمَّةِ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَّتِهِمْ»

Ebû Rukayye Temîm b. Evs ed-Dârî (r.anh) anlatıyor: Peygamber (s.a.s): –Din, samimiyettir, buyurdu. –Kime, diye sorduk. –Allah'a, Allah'ın Kitabı'na, Resûlü'ne, Müslümanların idarecilerine ve bütün Müslümanlara, buyurdu.

(M196 Müslim, İmân, 95)

19. İyiliği Teşvik, Kötülükle Mücadele Etmek (Emr-i Bi'l-Ma'rûf Nehy-i Ani'l-Münker)

Ayet-i Kerime ve Meali

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمْ مِنَ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١١٠﴾

110. Siz, insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği emreder, kötülükten men eder ve Allah'a iman edersiniz. Kitap ehli de inansalardı elbette kendileri için hayırlı olurdu. Onlardan iman edenler de var. Ama pek çoğu fasık kimselerdir.

(Â-i İmrân, 3/110)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَا مِنْ نَبِيِّ بَعَثَهُ اللَّهُ فِي أُمَّةٍ قَبْلِي إِلَّا كَانَ لَهُ مِنْ أُمَّتِهِ حَوَارِيُونَ وَأَصْحَابٌ يَأْخُذُونَ بِسُنَّتِهِ وَيَقْتَدُونَ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِنَّهَا تَخْلُفُ مِنْ بَعْدِهِمْ خُلُوفٌ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ وَيَفْعَلُونَ مَا لَا يُؤْمَرُونَ فَمَنْ جَاهَدَهُمْ بِيَدِهِ فَهُوَ مُؤْمِنٌ وَمَنْ جَاهَدَهُمْ بِلِسَانِهِ فَهُوَ مُؤْمِنٌ وَمَنْ جَاهَدَهُمْ بِقَلْبِهِ فَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَيْسَ وَرَاءَ ذَلِكَ مِنَ الْإِيمَانِ حَبَّةٌ حَرْدَلٍ»

İbn Mes'ûd (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Benden önce Allah tarafından bir topluma gönderilen her peygamberin, sünnetine sarılan ve emirlerine uyan sadık ashâbı ve havarileri vardı. Sonra bunların ardından yapmadıkları işleri dile getiren, emredilmedikleri işleri yapan kimseler geldi. Böyleleri ile eliyle mücadele eden kimse mümindir, diliyle mücadele eden mümindir, kalbiyle mücadele eden de mümindir.

Bunun ötesinde ise artık hardal tanesi kadar bile iman yoktur.”

(M179 Müslim, İmân, 80)

20. Haksızlık (Zulüm)

Ayet-i Kerime ve Meali

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزَلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿٦١﴾

71. Onlar, Allah'ı bırakıp, hakkında Allah'ın hiçbir delil indirmediği, kendilerinin de hakkında hiçbir bilgilerinin bulunmadığı şeylere kulluk ederler. Zalimlerin hiçbir yardımcısı yoktur.

(Hac, 22/71)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «اتَّقُوا الظُّلْمَ فَإِنَّ الظُّلْمَ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاتَّقُوا الشُّحَّ فَإِنَّ الشُّحَّ أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ حَمَلَهُمْ عَلَى أَنْ سَفَكُوا دِمَاءَهُمْ وَاسْتَحَلُّوا مَحَارِمَهُمْ»

Câbir (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Zulümden (haksızlık etmekten) sakının, zira zulüm, kıyamet gününde (zulmeden için) zifiri karanlık olacaktır. Cimrilikten de sakının, zira cimrilik sizden evvelkileri helâk etmiştir; onları birbirinin kanını dökmeye, Allah'ın haram kıldığı şeyleri helâl görmeye sevk etmiştir."

(M6576 Müslim, Birr, 56)

21. Müslümanlar Arası Hukuk

Ayet-i Kerime ve Meali

لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَخَفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾

88. Kâfirlerden bir kısmını faydalandığımız şeylerde sakın gözün kalmasın. Onlara karşı mahzun olma ve müminlere (şefkat) kanadını indir.

(Hicr, 15/88)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا» وَشَبَّكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ.

Ebû Mûsâ (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s): "Müminler, birbirine yaslanarak inşa edilmiş bir bina(nın duvarları) gibidirler." buyurdu ve (bu dayanışmayı göstermek için) parmaklarını birbirine geçirip kenetledi.

(B2446 Buhârî, Mezâlim, 5; M6585 Müslim, Birr, 65)

22. Kusurların Örtülmesi

Ayet-i Kerime ve Meali

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾
وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٢٠﴾

19. İnananlar arasında hayâsızlığın yayılmasını arzu eden kimseler var ya; onlar için dünya ve ahirette elem dolu bir azap vardır. Allah bilir, siz bilmezsiniz. 20. Allah'ın lütfu ve rahmeti sizin üzerinize olmasaydı ve Allah çok esirgeyici ve çok merhametli olmasaydı hâliniz nice olurdu?

(Nûr, 24/19-20)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَا يَسْتُرُ عَبْدٌ عَبْدًا فِي الدُّنْيَا إِلَّا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»

Ebû Hüreyre (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Bir insan, dünyada diğer bir insanın ayıbını örterse, Allah da kıyamet gününde onun ayıbını örter.”

(M6595 Müslim, Birr, 72)

23. İhtiyaçların Giderilmesi

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٧٧﴾

77. Ey iman edenler, rükû edin, secde edin, Rabbinize kulluk edin ve hayır işleyin ki kurtuluşa eresiniz.

(Hac, 22/77)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُسْلِمُهُ. مَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ، وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ بِهَا كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»

İbn Ömer (r.anhümâ)'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Müslüman Müslümanın (din) kardeşidir. Müslüman, kardeşine zulmetmez ve onu haksızlık edenin eline bırakmaz. Her kim, Müslüman kardeşine yardımında bulunur ve onun ihtiyacını giderirse Allah da ona yardım eder. Her kim, Müslümanın bir sıkıntısını giderirse Allah buna karşılık onun kıyametteki sıkıntılarında birini giderir. Her kim bir Müslümanın ayıbını örterse Allah da kıyamet günü onun ayıbını örter.”

(M6578 Müslim, Birr, 58; B2442 Buhârî, Mezâlim, 3)

24. Aracılık Etmek

Ayet-i Kerime ve Meali

مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقْبِلًا

85. Kim güzel bir (işte) aracılık ederse, ona o işin sevabından bir pay vardır. Kim de kötü bir (işte) aracılık ederse ona da o kötülükten bir pay vardır. Allah'ın her şeye gücü yeter.

(Nisâ, 4/85)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا آتَاهُ طَالِبٌ حَاجَةً أَقْبَلَ عَلَى جُلْسَائِهِ فَقَالَ: «إِشْفَعُوا تُوجَرُوا وَيَفْضِي اللَّهُ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ مَا أَحَبَّ»

Ebû Mûsâ el-Eş'arî (r.anh) anlatıyor: Peygamber (s.a.s) kendisine sıkıntı içinde biri geldiği zaman, yanındakilere döner ve: "Bu adamın işi için aracılık edin, sevap kazanırsınız; Allah, istediğini Peygamberi'nin diliyle gerçekleştirir." buyururdu.

(M6691 Müslim, Birr, 145; B1432 Buhârî, Zekât, 21)

25. İnsanların Arasını Düzeltmek

Ayet-i Kerime ve Meali

لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١٤﴾

114. Bir sadaka vermeyi yahut iyilik yapmayı yahut da insanların arasını düzeltmeyi emredenleri hariç, onların aralarındaki gizli konuşmaların çoğunda hiçbir hayır yoktur. Kim bunları sırf Allah'ın rızasını kazanmak için yaparsa, biz ona büyük bir mükâfat vereceğiz.

(Nisâ, 4/114)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «كُلُّ سَلَامَى مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ كُلَّ يَوْمٍ تَطْلُعُ فِيهِ الشَّمْسُ: تَعْدِلُ بَيْنَ الْإِثْنَيْنِ صَدَقَةٌ وَتُعِينُ الرَّجُلَ فِي دَابَّتِهِ فَتَحْمِلُهُ عَلَيْهَا أَوْ تَرْفَعُ لَهُ عَلَيْهَا مَتَاعَهُ صَدَقَةٌ وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ وَبِكُلِّ خُطْوَةٍ تَمْشِيهَا إِلَى الصَّلَاةِ صَدَقَةٌ وَتُمِيطُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ»

Ebû Hüreyre (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Güneşin doğduğu her gün, insanın her eklemi için, bir sadaka borcu vardır. İki kimse arasında doğrulukla hükmetmen sadakadır. Bineğine binmesi için bir kimseye yardım etmen yahut yükünü yüklemen sadakadır. Hoş söz, sadakadır. Namaza giderken atılan her adım, sadakadır. İnsanlara sıkıntı veren şeyleri yoldan kaldırmın da sadakadır."

(M2335 Müslim, Zekât, 56; B2989 Buhârî, Cihâd, 128)

26. Yoksullar

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدْوَةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَن ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا ﴿٢٨﴾

28. Sabah akşam Rablerine, O'nun rızasını dileyerek dua edenlerle birlikte ol. Dünya hayatının ziynetini arzu edip de gözlerini onlardan ayırma. Kalbini bizi anmaktan gafil kıldığımız, boş arzularına uymuş ve işi hep aşırılık olmuş kimselere boyun eğme.

(Kehf, 18/28)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ حَارِثَةَ بْنِ وَهْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ الْجَنَّةِ؟ كُلُّ ضَعِيفٍ مُتَضَعِّفٍ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لِأَبْرَةٍ. أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ النَّارِ؟ كُلُّ عُثْلٍ جَوَاطٍ مُسْتَكْبِرٍ»

Hârise b. Vehb (r.anh)'in Resûlullah (s.a.s)'den şöyle işittiği rivayet edilmiştir: “Cennetliklerin kimler olduğunu size bildireyim mi? İnsanlar tarafından hor görülüp hiçe sayılan, zayıf, alçak gönüllü kimselerdir; eğer Allah’a yemin etse Allah onu yemininde doğru çıkarır. Cehennemliklerin kimler olduğunu bildireyim mi? Onlar da katı kalpli, kaba saba ve kurularak yürüyen, kibirli kimselerdir.”

(B4918 Buhârî, Tefsîr, (Kalem)1; M7187 Müslim, Cennet, 46)

27. Muhtaçları Himaye Etmek

Ayet-i Kerime ve Meali

وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ﴿٢١٥﴾ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢١٦﴾ فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنَّي بِرَىءٍ مِمَّا تَعْمَلُونَ

214. (Önce) en yakın akrabaları uyar. 215. Müminlerden sana uyanlara kanatlarını indir. 216. Eğer sana karşı gelirlerse, “Şüphesiz ben sizin yaptığınız şeylerden uzağım” de.

(Şuarâ, 26/214-216)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سِتَّةَ نَفَرٍ فَقَالَ الْمُشْرِكُونَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اطْرُدْ هَؤُلَاءِ، لَا يَجْتَرِئُونَ عَلَيْنَا، وَكُنْتُ أَنَا وَابْنُ مَسْعُودٍ وَرَجُلٌ مِنْ هُدَيْلٍ وَبِلَالٌ وَرَجُلَانِ لَسْتُ أَسْمِيَهُمَا، فَوَقَعَ فِي نَفْسِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقَعَ، فَحَدَّثَتْ نَفْسُهُ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: «وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ»

Sa'd b. Ebû Vakkâs (r.anh) anlatıyor: Altı kişi Peygamber (s.a.s) ile birlikte bulunuyorduk. Müşrikler Peygamber (s.a.s)'e: –Bunları kov ki, bize karşı bir haddini bilmezlik etmesinler, dediler. Orada benimle İbn Mes'ûd ve Hüzeyl kabilesinden bir zat, Bilâl ve ismini söylemeyeceğim iki kişi daha vardı. Resûlullah (s.a.s)'in gönlüne bazı şeyler doğdu ve içinden (müşriklerin teklifi yönünde) bazı düşünceler geçirdi. Bunun üzerine Allah Teâlâ, “Rablerinin rızasını isteyerek sabah akşam O'na dua edenleri yanından kovma!” mealindeki ayeti indirdi.

(M6241 Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 46)

28. Hanımlara İyi Davranmak

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرْتُبُوا النِّسَاءَ كَرْهًا وَلَا تَعْضَلُوهُنَّ لِتَذْهَبُوا بِبَعْضِ مَا آتَيْنَهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبِينَةٍ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ﴿١٩﴾

19. Ey iman edenler! Kadınlara zorla mirasçı olmanız size helal değildir. Açık bir hayâsızlık yapmış olmaları dışında, kendilerine verdiklerinizin bir kısmını onlardan geri almak için onları sıkıştırmayın. Onlarla iyi geçinin. Eğer onlardan hoşlanmadıysanız, olabilir ki, siz bir şeyden hoşlanmasanız da Allah onda pek çok hayır yaratmış olur.

(Nisâ, 4/19)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا فَإِنَّ الْمَرْأَةَ خُلِقَتْ مِنْ ضِلَعٍ وَإِنَّ أَعْوَجَ مَا فِي الضِّلَعِ أَعْلَاهُ فَإِنْ ذَهَبَتْ تُقِيمُهُ كَسَرْتَهُ وَإِنْ تَرَكَتَهُ لَمْ يَزَلْ أَعْوَجَ فَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ»

Ebû Hüreyre (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Kadınlara iyi davranmanızı tavsiye ediyorum, vasiyetimi tutunuz. Kadın eğe kemiği gibi (kırılgan) yaratılmıştır. Eğe kemiğinin en eğri tarafı, üst kısmıdır. Onu düzeltmek istersen kırarsın; buna kalkışmazsan o hâlinde devam eder. Öyleyse kadınlar hakkındaki tavsiyemi tutunuz!”

(B3331 Buhârî, Enbiyâ, 1; M3644 Müslim, Radâ', 60)

29. Malın En İyisinden İnfak Etmek

Ayet-i Kerime ve Meali

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٩٢﴾

92. Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça iyiliğe asla erişemezsiniz. Her ne harcarsanız Allah onu bilir.

(Â-i İmrân, 3/92)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ» قَالَ أَبُو طَلْحَةَ إِنَّ رَبَّنَا لَيَسْأَلُنَا عَنْ أَمْوَالِنَا فَأُشْهِدُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنِّي قَدْ جَعَلْتُ أَرْضِيَّ لِلَّهِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اجْعَلْهَا فِي قَرَابَتِكَ فِي حَسَّانَ بْنِ ثَابِتٍ وَأَبِي بِنِ كَعْبٍ»

Enes (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre, “Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça iyiliğe asla erişemezsiniz.” ayeti inince Ebû Talha, “Ey Allah'ın Resûlü! Rabbimiz mallarımızdan dağıtmamızı istiyor, seni şahit tutarım ki ben (en sevdiğim malım) hurma bahçemi Allah yolunda verdim.” dedi. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.s) şöyle buyurdu: “Onu akrabalarından (fakir olan) Hassân b. Sâbit ve Übey b. Kâ'b'a ver.”

(N3632 Nesâî, Ehbâs, 2)

30. Ailenin Geçimini Sağlamak

Ayet-i Kerime ve Meali

لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ

عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٧﴾

7. Eli geniş olan, elinin genişliğine göre nafaka versin. Rızık dar olan da Allah'ın ona verdiği kadar (o ölçüde) harcasın. Allah bir kimseyi ancak kendine verdiği ile yükümlü kılar. Allah bir güçlükten sonra bir kolaylık yaratacaktır.

(Talâk, 65/7)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «دِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَدِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ فِي رَقَبَةٍ وَدِينَارٌ تَصَدَّقْتَ بِهِ عَلَى مِسْكِينٍ وَدِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ عَلَى أَهْلِكَ، أَعْظَمُهَا أَجْرًا الَّذِي أَنْفَقْتَهُ عَلَى أَهْلِكَ»

Ebû Hüreyre (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Allah yolunda sarf ettiğin, bir köleyi azad etmek için verdiğin, bir fakire tasadduk ettiğin ve ailen için yaptığın harcamalar arasında ecri en büyük olanı ailen için harcadığındır."

(M2311 Müslim, Zekât, 39)

31. Aile Fertlerine Allah'a İtaat Şuuru Vermek

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ﴿١٣١﴾ وَأَمْرٌ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْأَلُكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَىٰ ﴿١٣٢﴾

131. Onlardan bazı kesimlere, kendilerini sınamak için dünya hayatının süsü olarak verdiğimiz şeylere gözünü dikme. Rabbinin rızıkı daha hayırlı ve daha kalıcıdır. **132.** Ailene namazı emret ve kendin de ona devam et. Senden rızık istemiyoruz. Sana da biz rızık veriyoruz. Güzel sonuç Allah'a karşı gelmekten sakınanlarındır.

(Tâhâ, 20/131-132)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَخَذَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا تَمْرَةً مِنْ تَمْرِ الصَّدَقَةِ فَجَعَلَهَا فِي فِيهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «كَيْفَ كَيْفَ إِزْمِ بِهَا. أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ لَا نَأْكُلُ الصَّدَقَةَ»

Ebû Hüreyre (r.anh) anlatıyor: Bir gün Hz. Ali'nin oğlu Hasan (r.anhümâ) sadaka hurmalarından bir tanesini alıp ağzına koymuştu: Resûlullah (s.a.s) hemen: –Tü, tü, at onu ağzından, bizim sadaka/zekât malı yemediğimizi bilmiyor musun, diye onu ikaz etmişti.

(M2473 Müslim, Zekât, 161; B3072 Buhârî, Cihâd, 188)

32. Komşu Hakkı

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٣٦﴾

36. Allah'a ibadet edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşta, yolcuya, elinizin altındakilere iyilik edin. Şüphesiz, Allah kibirlenen ve övünen kimseleri sevmez.

(Nisâ, 4/36)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «وَاللَّهِ لَا يُؤْمِنُ وَاللَّهُ لَا يُؤْمِنُ وَاللَّهُ لَا يُؤْمِنُ» قِيلَ: مَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «الَّذِي لَا يَأْمَنُ جَارُهُ بَوَائِقَهُ»

Ebû Hüreyre (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Vallahi iman etmiş olmaz. Vallahi iman etmiş olmaz. Vallahi iman etmiş olmaz." Yâ Resûlallah, kim iman etmiş olmaz, diye sordular. "Komşusu, şerrinden emin olmayan kimse!" buyurdu.

(B6016 Buhârî, Edeb, 29; M172 Müslim, Îmân, 73)

33. Anne Babaya İyilik Etmek, Akrabayı Gözetmek

Ayet-i Kerime ve Meali

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

8. Biz insana, ana-babasına iyilik etmesini emrettik. Şayet onlar seni, hakkında hiçbir bilgin olmayan şeyi bana ortak koşman için zorlarsa, bu takdirde onlara itaat etme. Dönüşünüz ancak bana olacaktır ve ben yapmakta olduklarınızı size haber vereceğim.

(Ankebût, 29/8)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الْخَلْقَ حَتَّى إِذَا قَرَعَ مِنْهُمْ قَامَتِ الرَّحِمُ فَقَالَتْ: هَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ مِنَ الْقَطِيعَةِ قَالَ: نَعَمْ أَمَا تَرْضَيْنَ أَنْ أَصِلَ مَنْ وَصَلَكِ وَأَقْطَعَ مَنْ قَطَعَكِ؟ قَالَتْ: بَلَى قَالَ: فَذَلِكَ لِكَ» ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِقْرَأُوا إِنْ شِئْتُمْ: فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتُقْطِعُوا أَرْحَامَكُمْ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ»

Ebû Hüreyre (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Allah Teâlâ mahlûkatı yaratınca akrabalık bağı (rahim), Allah'ın huzuruna geldi ve: –Bu makam, koparılmaktan sana sığınanın makamıdır, dedi. Allah: –Evet, seni gözeteni gözetmem ve seninle münasebeti kesenle münasebeti kesmeme razı olmaz mısın, buyurdu. –Evet, buna razıyım, dedi. Allah: –Sana bu hak verilmiştir; Allah bunu senin için yaparım, buyurdu." Sonra Peygamber (s.a.s), eğer isterseniz "Demek, yüz çevirdiğinizde yeryüzünde bozgunculuk çıkaracak ve akrabalık bağlarını koparacaksınız, öyle mi? İşte bunlar, Allah'ın lânetleyip, kulaklarını sağır, gözlerini kör ettiği kimselerdir." mealindeki ayet-i celileyi okuyun, buyurdu.

(M6518 Müslim, Birr, 16; B5987 Buhârî, Edeb, 13)

34. Anne Babaya İsyân Etmek ve Akriba ile İlişkiyi Kesmek

Ayet-i Kerime ve Meali

فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتُقْطِعُوا أَرْحَامَكُمْ ﴿٢٢﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ

22. Demek, yüz çevirdiğinizde yeryüzünde bozgunculuk çıkaracak ve akrabalık bağlarını koparacaksınız, öyle mi? 23. İşte bunlar, Allah'ın lânetleyip, kulaklarını sağır, gözlerini kör ettiği kimselerdir.

(Muhammed, 47/22-23)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي بَكْرَةَ نُفَيْعِ بْنِ الْحَارِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَلَا أَنْتَبِئُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكِبَائِرِ؟» ثَلَاثًا قُلْنَا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: «الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ» وَكَانَ مُتَّكِنًا فَجَلَسَ فَقَالَ: «أَلَا وَقَوْلُ الزُّورِ وَشَهَادَةُ الزُّورِ» فَمَا زَالَ يُكْرِرُهَا حَتَّى قُلْنَا: لَيْتَهُ سَكَتَ

Ebû Bekre Nüfey' b. Hâris (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s): –En büyük günahları size söyleyeyim mi, buyurdu ve bu sözünü üç defa tekrar etti. –Evet, yâ Resûlallah, dedik. Resûlullah: –Allah'a ortak koşmak, ana babaya asi olmak, buyurdu. Dayanmış olduğu yerden doğrulup oturdu ve: –Bir de yalan söylemek ve yalancı şahitlik, buyurdu ve bunu o kadar tekrar etti ki biz: –Keşke sussa, diye arzuladık.

(B5976 Buhârî, Edeb, 6; M259 Müslim, İmân, 143)

35. Âlimlere, Büyüklere ve Fazilet Ehline Saygı Göstermek

Ayet-i Kerime ve Meali

أَمَّنْ هُوَ قَانِتٌ آنَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَيَرْجُوا رَحْمَةَ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ
إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ

9. Gece vakitlerinde, secde hâlinde ve ayakta, ahiretten korkarak ve Rabbinin rahmetini umarak itaat ve kulluk edenden daha makbul kimdir? De ki: “Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?” Ancak akıl sahipleri öğüt alırlar.

(Zümer, 39/9)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ عَقْبَةَ بْنِ عَمْرِو الْبَدْرِيِّ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْسَحُ مَنَاكِبَنَا فِي الصَّلَاةِ وَيَقُولُ: «اسْتَوْوَا وَلَا تَخْتَلِفُوا فَتَخْتَلِفَ قُلُوبُكُمْ لِيَلِينِيَ مِنْكُمْ أُولُو الْأَخْلَامِ وَالنُّهَى ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ
ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ»

Ebû Mes'ûd Ukbe b. Amr el-Bedrî el-Ensârî (r.anh) şöyle demiştir: Resûlullah (s.a.s), namazda omuzlarımıza dokunur ve: “Safları düzgün tutun, dağınık durmayın. Sonra kalpleriniz de dağınık olur. Namaz kılariken, içinizde yaşı kemale ermiş, aklı başında olgun insanlar bana yakın dursunlar. Sonra onlara yakın olanlar dursunlar. Sonra da onlara yakın olanlar dursunlar.” buyururdu.

(M972 Müslim, Salât, 122)

36. Hayırlı İnsanları Ziyaret Etmek

Ayet-i Kerime ve Meali

وَأَذَقَ مُوسَى لِقَيْتِيهِ لَا أَبْرَحُ حَتَّىٰ أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿٦١﴾

60. Hani Mûsâ beraberindeki gence şöyle demişti: “İki denizin birleştiği yere varıncaya kadar durmayacağım, ya da uzun zaman gideceğim.” 61. Onlar iki denizin birleştiği yere varınca balıklarını unuttular. Balık denizde yolunu tutup kayıp gitti.

(Kehf, 18/60-61)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ لِعُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا بَعْدَ وَفَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنِّطَلِقُ بِنَا إِلَىٰ أُمَّ أَيْمَنَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا نَزُورُهَا كَمَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَزُورُهَا. فَلَمَّا انْتَهَيَا إِلَيْهَا بَكَتْ، فَقَالَا لَهَا: مَا يُبْكِيكِ؟ أَمَا تَعْلَمِينَ أَنَّ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَقَالَتْ: إِنِّي لَا أَبْكِي أَنِّي لَأَعْلَمُ أَنَّ مَا عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَىٰ خَيْرٌ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَكِنْ أَبْكِي أَنَّ الْوَحْيَ قَدْ انْقَطَعَ مِنَ السَّمَاءِ. فَهَيَّجَتْهُمَا عَلَى الْبُكَاءِ فَجَعَلَا يَبْكِيَانِ مَعَهَا.

Enes (r.anh) anlatıyor: Resûlullah (s.a.s)'in vefatından sonra Ebû Bekir, Ömer'e (r.anhümâ) “Haydi, Ümmü Eymen (r.anhâ)'ya gidelim ve Resûlullah (s.a.s)'in sağlığında yaptığı gibi onu biz de ziyaret edelim.” dedi. Yanına vardıkları zaman Ümmü Eymen ağladı. Ebû Bekir ve Ömer: –Niye ağlıyorsun, Allah katındaki nimetlerin Resûlullah (s.a.s) için daha hayırlı olacağını bilmiyor musun, dediler. Ümmü Eymen: –Ben, Allah nezdindeki şeylerin Resûlullah (s.a.s) hakkında hayırlı olduğunu bilmediğim için değil, (esas) vahyin kesilmesinden dolayı ağlıyorum, dedi. Onları da duygulandırdı ve Ümmü Eymen’le birlikte onlar da ağlamaya başladılar.

(M6318 Müslim, Fedâilü’s-sahâbe, 103)

37. Allah İçin Sevmek

Ayet-i Kerime ve Meali

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءَ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْئَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَىٰ عَلَىٰ سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾

29. Muhammed, Allah'ın Resûlüdür. Onunla beraber olanlar, inkârcılara karşı çetin, birbirlerine karşı da merhametlidirler. Onların, rükû ve secde hâlinde, Allah'tan lütuf ve hoşnutluk istediklerini görürsün. Onların secde eseri olan alametleri yüzlerindedir. İşte bu, onların Tevrat'ta ve İncil'de anlatılan durumlarıdır: Onlar filizini çıkarmış, onu kuvvetlendirmiş, kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş, ziraatçıların hoşuna giden bir ekin gibidirler. Allah kendileri sebebiyle inkârcıları öfkelenirmek için onları böyle sağlam ve dirençli kılar. Allah, içlerinden iman edip salih amel işleyenlere bir bağışlama ve büyük bir mükâfat vaad etmiştir.

(Fetih, 48/29)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: أَيْنَ الْمُتَحَابُّونَ بِجَلَالِي؟ الْيَوْمَ أُظِلُّهُمْ فِي ظِلِّي يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا لِي.»

Ebû Hüreyre (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah Teâlâ kıyamet gününde, “Birbirini benim için sevenler neredeler? Onları benim gölgemden (himayemden) başka gölge (himaye) bulunmayan bir günde (Arşımın gölgesinde) gölgelendireceğim (özel olarak himaye edeceğim).” buyurur.”

(M6548 Müslim, Birr, 37)

38. Allah'ın Kulunu Sevmesi

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣١﴾ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾

31. De ki: “Eğer Allah’ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.” **32.** De ki: “Allah’a ve Peygamber’e itaat edin.” Eğer yüz çevirirlerse şüphe yok ki Allah kâfirleri sevmez.

(Âl-i İmrân, 3/31-32)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ تَعَالَى الْعَبْدَ نَادَى جِبْرِيلَ: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ فُلَانًا فَأَحْبِبْهُ فَيُحِبُّهُ جِبْرِيلُ فَيُنَادِي فِي أَهْلِ السَّمَاءِ: إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ فُلَانًا فَأَحْبِبُوهُ فَيُحِبُّهُ أَهْلُ السَّمَاءِ ثُمَّ يُوضَعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي الْأَرْضِ.»

Ebû Hüreyre (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Hz. Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah Teâlâ bir kulunu sevdiği zaman Cebrail’e: –Allah filanı seviyor, onu sen de sev, der. Cebrail de onu sever ve gök ehline: –Allah filanı seviyor, siz de onu sevin, diye seslenir. Bunun üzerine göktekiler o kimseyi severler. Sonra da o kişi, yeryüzünde herkesin sevgisine mazhar olur.”

(B3209 Buhârî, Bed’ü'l-halk, 6)

39. Allah'tan Korkmak (Havf)

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ﴿١﴾ يَوْمَ تَرَوُنَّهَا تُذْهِلُ كُلُّ مَرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ بِسُكَارَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ﴿٢﴾

1. Ey insanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Çünkü kıyamet sarsıntısı çok büyük bir şeydir. **2.** Onu göreceğiniz gün, her emzikli kadın emzirmekte olduğu çocuğundan geçer ve her hamile kadın da karnındaki çocuğunu düşürür. İnsanları sarhoş görürsün; hâlbuki onlar sarhoş değillerdir. Ne var ki Allah’ın azabı çok şiddetlidir.

(Hac, 22/1-2)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ الصَّادِقُ الْمَصْدُوقُ: «إِنَّ أَحَدَكُمْ يُجْمَعُ خَلْقُهُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا نُطْفَةً، ثُمَّ يَكُونُ عَلَقَةً مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ يَكُونُ مُضْغَةً مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ يُرْسَلُ الْمَلَكُ فَيَنْفُخُ فِيهِ الرُّوحَ وَيُؤَمِّرُ بِأَرْبَعِ كَلِمَاتٍ: يَكْتُبُ رِزْقَهُ وَأَجَلَهُ وَعَمَلَهُ وَشَقِيئَهُ أَوْ سَعِيدَهُ فَوَالَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُهُ إِنْ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ فَيَدْخُلُهَا، وَإِنْ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَدْخُلُهَا»

İbn Mes'ûd (r.anh)'in şöyle dediği rivayet edilmiştir: Resûlullah (s.a.s) -ki o doğru söyler, sözü de hep doğrulanır- bize şöyle buyurdu: “Her biriniz ana rahminde nutfe olarak kırk günde şekillenir. Sonra, o kadarlık bir sürede rahim çeperine yapışık alaka olarak kalır. Sonra yine o kadarlık bir zaman içinde bir çiğnem et parçası (mudğa) olur. Ondan sonra da Allah bir melek gönderir. Ona ruh üfler ve şu dört konuda yazgısını yazması emredilir: rızıkı, eceli, ameli, şakî/kötü yahut said/iyi olacağı. Kendisinden başka ilah olmayan Allah’a yemin ederim ki, sizden biriniz cennetliklerin yaptığı işleri yapar, hatta kendisi ile cennet arasında yalnız bir arşın mesafe kalır; fakat yazgısı ağır basar ve o cehennemliklerin işlerini yapmaya başlar ve cehenneme girer. Yine sizden biri, cehennemliklerin işledikleri işleri yapa yapa kendisi ile cehennem arasında ancak bir arşın mesafe kalır, derken yazgısı ağır basar, bu defa o kimse cennetliklerin işlerini yapar ve cennete girer.”

(M6723 Müslim, Kader, 1; B6594 Buhârî, Kader, 1)

40. Allah'tan Yana Ümitvar Olmak (Recâ)

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٣﴾ وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿٥٤﴾

53. De ki: “Ey kendilerinin aleyhine aşırı giden kullarım! Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Şüphesiz Allah bütün günahları affeder. Çünkü O, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.” **54.** Azap size gelmeden önce Rabbinize dönün ve O’na teslim olun. Sonra size yardım edilmez.

(Zümer, 39/53-54)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ أَعْرَابِيٌّ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الْمُوجِبَتَانِ؟ فَقَالَ: «مَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ»

Câbir (r.anh) anlatıyor: Bir gün bedevilerden biri Peygamber (s.a.s)’e gelerek: –Yâ Resûlallah, (cennet ve cehenneme girmeyi) gerektiren durumlar nelerdir, diye sordu. Resûlullah: –Allah’a şirk koşmadan ölen kimse cennete girer, Allah’a şirk koşarak ölen de cehenneme girer, buyurdu.

41. İhlâs ve İyi Niyet

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ إِنْ تُخْفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْدُوهُ يُعْلَمَهُ اللَّهُ وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾

29. De ki: “İçinizdekini gizleseniz de açığa vursanız da Allah onu bilir. Göklerdeki her şeyi, yerdeki her şeyi de bilir. Allah her şeye hakkıyla gücü yetendir.”

(Âl-i İmrân, 3/29)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي عَزَاةٍ فَقَالَ: «إِنَّ بِالْمَدِينَةِ لَرِجَالًا مَا سِرْتُمْ مَسِيرًا وَلَا قَطَعْتُمْ وَاذِيًّا إِلَّا كَانُوا مَعَكُمْ، حَبَسَهُمُ الْمَرَضُ»

Ebû Abdullah Câbir b. Abdullah el-Ensârî (r.anhümâ) anlatıyor: Bir askeri seferde Peygamber (s.a.s) ile beraberdik. Resûlullah: “Medine’de kalan öyle kişiler var ki, gittiğimiz her yerde ve geçtiğimiz her vadide (niyetleri sayesinde) sizinle beraberdiler, onları (orduya katılmaktan) hastalıkları alıyordu.” buyurdu.

(M4932 Müslim, İmâre, 159; B2838 Buhârî, Cihâd, 35)

42. Tövbe

Ayet-i Kerime ve Meali

إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّوْءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٧٧﴾ وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْفَنَ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٧٨﴾

17. Allah katında (makbul) tövbe, ancak bilmeyerek günah işleyip sonra çok geçmeden tövbe edenlerin tövbesidir. İşte Allah bunların tövbelerini kabul buyurur. Allah hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir. 18. Yoksa (makbul) tövbe, kötülükleri (günahları) yapıp yapıp da kendisine ölüm gelip çatınca, “İşte ben şimdi tövbe ettim” diyen kimseler ile kâfir olarak ölenlerinki değildir. Bunlar için ahirette elem dolu bir azap hazırlamışızdır.

(Nisâ, 4/17-18)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي مُوسَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَيْسِ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْسُطُ يَدَهُ بِاللَّيْلِ لِيَتُوبَ مُسِيءُ النَّهَارِ، وَيَبْسُطُ يَدَهُ بِالنَّهَارِ لِيَتُوبَ مُسِيءُ اللَّيْلِ حَتَّىٰ تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا»

Ebû Mûsâ Abdullah b. Kays el-Eş‘arî (r.anh)’ten rivayet edildiğine göre Hz. Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah Teâlâ, gündüz günah işleyenlerin tövbe etmesi için gece mağfiret elini uzatır. Gece günah işleyenlerin tövbe etmesi için de gündüz mağfiret elini uzatır. Güneş batıdan doğuncaya (kiyamet kopuncaya) kadar bu durum böyle devam eder.”

(M6989 Müslim, Tevbe, 31)

43. Sabır

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ ۖ وَنَبْلُوَنَّكُمْ أَخْبَارَكُمْ ﴿٣١﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا
الرَّسُولَ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَن يَصُرُوا ۖ اللَّهُ شَهِيدٌ وَسَيُحِطُّ أَعْمَالَهُمْ ﴿٣٢﴾

31. Andolsun, içinizden, cihad edenleri ve sabredenleri belirleyinceye ve durumlarınızı ortaya koyuncaya kadar sizi deneyeceğiz. 32. İnkâr edenler, Allah yolundan alıkoyanlar ve kendilerine hidayet yolu belli olduktan sonra Peygamber'e karşı gelenler hiçbir şekilde Allah'a zarar veremezler. Allah, onların amellerini boşa çıkaracaktır.

(Muhammed, 47/31-32)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ سَعْدِ بْنِ مَالِكِ بْنِ سِنَانَ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ نَاسًا مِنَ الْأَنْصَارِ سَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْطَاهُمْ ثُمَّ سَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ حَتَّىٰ نَفِدَ مَا عِنْدَهُ فَقَالَ لَهُمْ حِينَ أَنْفَقَ كُلَّ شَيْءٍ بِيَدِهِ: «مَا يَكُنْ عِنْدِي مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ أَدَّخِرَهُ عَنْكُمْ وَمَنْ يَسْتَعْفِفْ يُعِفَّهُ اللَّهُ وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللَّهُ وَمَنْ يَتَصَبَّرْ يُصْبِرْهُ اللَّهُ. وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ عَطَاءً خَيْرًا وَأَوْسَعَ مِنَ الصَّبْرِ»

Ebû Saîd Sa'd b. Mâlik b. Sinân el-Hudrî (r.anhümâ) anlatıyor: Ensardan bir grup, Allah Resûlü (s.a.s)'den mal istediler; o da verdi. Tekrar istediler, yine verdi. Nihayet yanındaki mal bitti. Elinde olan her şeyi verdikten sonra onlara şöyle buyurdu: "Yanımda bir şeyler daha olsaydı, onları da sizden esirgemezdim. İstemekten sakınanları Allah iffetli kılar. Tokgözlü olanları da Allah zengin eder. Sabretmek isteyenlere, Allah sabır verir. Hiç kimseye sabırdan daha hayırlı ve daha geniş bir şey verilmemiştir."

(M2424 Müslim, Zekât, 124; B6470 Buhârî, Rikâk, 28)

44. Doğru Söylemek (Sıdk)

Ayet-i Kerime ve Meali

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ
وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ
وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٥﴾

35. Şüphesiz Müslüman erkeklerle Müslüman kadınlar, mümin erkeklerle mümin kadınlar, itaatkâr erkeklerle itaatkâr kadınlar, doğru erkeklerle doğru kadınlar, sabreden erkeklerle sabreden kadınlar, Allah'a derinden saygı duyan erkekler, Allah'a derinden saygı duyan kadınlar, sadaka veren erkeklerle sadaka veren kadınlar, oruç tutan erkeklerle oruç tutan kadınlar, namuslarını koruyan erkeklerle namuslarını koruyan kadınlar, Allah'ı çokça anan erkeklerle çokça anan kadınlar var ya, işte onlar için Allah bağışlanma ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır.

(Ahzâb, 33/35)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي ثَابِتٍ، وَقِيلَ: أَبِي سَعِيدٍ، وَقِيلَ: أَبِي الْوَلِيدِ، سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ وَهُوَ بَدْرِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ سَأَلَ اللَّهَ تَعَالَى الشَّهَادَةَ بِصِدْقٍ بَلَغَهُ اللَّهُ مَنَازِلَ الشُّهَدَاءِ وَإِنْ مَاتَ عَلَى فِرَاشِهِ»

Bedir Savaşı'nda bulunan, künyesi Ebû Sâbit, Ebû Saîd ya da Ebu'l-Velîd olan Sehl b. Huneyf (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Bir kimse bütün samimiyetiyle Allah'tan şehitlik isterse Allah onu, yatağında ölse dahi şehitler mertebesine erdirir."

(M4930 Müslim, İmâre, 157)

45. Her An Allah ile Beraber Olma Bilinci (Murâkabe)

Ayet-i Kerime ve Meali

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤١﴾

4. O, gökleri ve yeri altı günde (altı evrede) yaratan, sonra Arş'a kurulandır. Yere gireni, ondan çıkanı, gökten ineni, oraya yükseleni bilir. Nerede olsanız, O sizinle beraberdir. Allah bütün yaptıklarınızı hakkıyla görür.

(Hadîd, 57/4)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: «إِنَّكُمْ لَتَعْمَلُونَ أَعْمَالًا هِيَ أَدْقُ فِي أَعْيُنِكُمْ مِنَ الشَّعْرِ، كُنَّا نَعُدُّهَا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْمُؤَبَقَاتِ»

Enes (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre o, şöyle demiştir: Siz birtakım işler yapıyor ve onları kıldan ince görüyor, hiçe sayıyorsunuz. Hâlbuki Resûlullah (s.a.s) zamanında, biz onları, insanı helâk eden büyük günahlardan sayıyorduk.

(B6492 Buhârî, Rikâk, 32)

46. Sorumluluk Bilinci (Takva)

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

29. Ey iman edenler! Eğer Allah'a karşı gelmekten sakınırsanız o size iyiyi kötüden ayırt edecek bir anlayış verir ve sizin kötülüklerinizi örter, sizi bağışlar. Allah büyük lütuf sahibidir.

(Enfâl, 8/29)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَنْ أَكْرَمُ النَّاسِ؟ قَالَ: «أَتْقَاهُمْ» فَقَالُوا: لَيْسَ عَنْ هَذَا نَسْأَلُكَ، قَالَ:

«فَيُؤَسِّفُ نَبِيَّ اللَّهِ ابْنَ نَبِيِّ اللَّهِ ابْنَ خَلِيلِ اللَّهِ» قَالُوا: لَيْسَ عَنْ هَذَا نَسْأَلُكَ، قَالَ: «فَعَنْ مَعَادِنِ الْعَرَبِ

تَسْأَلُونِي؟ خِيَارُهُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خِيَارُهُمْ فِي الْإِسْلَامِ إِذَا فَهَمُوا»

Ebû Hüreyre (r.anh) anlatıyor: –Ey Allah’ın Resûlü, insanların en saygını ve değerlisi kimdir, diye soruldu. Hz. Peygamber: –En muttaki olanlarıdır, buyurdu. –Yâ Resûlallah, sana bunu sormuyoruz, dediler. –İnsanların en saygını, Halîlullah (Hz. İbrahim) oğlu peygamber oğlu peygamber oğlu peygamber olan Yusuf (a.s)’dır, buyurdu. –Yâ Resûlallah, biz bunu da sormuyoruz. –Bana Arap soyundan kimlerin daha seçkin olduğunu mu soruyorsunuz?

Câhiliye devrinde hayırlı (seçkin/saygın) olanlar, şayet İslâm’ı yeterince kavrarlarsa İslâmiyet’te de en hayırlı (seçkin/saygın) kimseler olurlar, buyurdu.

(B3353 Buhârî, Enbiyâ, 8; M6161 Müslim, Fedâil, 168)

47. Allah’a Kesin İman (Yakîn) ve O’na Dayanmak (Tevekkül)

Ayet-i Kerime ve Meali

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَى بِهِ بُدُوبَ عِبَادِهِ خَبِيرًا ﴿٥٨﴾ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَنُ فَسَلِّ بِهِ خَبِيرًا ﴿٥٩﴾

58. Asla ölmeyecek olan O diri varlığa (Allah’a) dayanıp güven ve O’na hamederek yüceliğini dile getir. Kullarının günahlarından haberdar olma konusunda O kendi kendine yeterlidir. 59. Gökleri, yeri ve bu ikisi arasında bulunanları altı günde yaratan, sonra arşa istivâ eden O’dur. O Rahmân’dır. O’nu bilen birine (yine kendisine) sor.

(Furkân, 25/58-59)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي عُمَارَةَ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَا فُلَانُ إِذَا أُوتِيَ إِلَى فِرَاشِكَ فَقُلْ: اللَّهُمَّ أَسَلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ. وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ. أَمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ. فَإِنَّكَ إِنْ مِتَّ مِنْ لَيْلَتِكَ مِتَّ عَلَى الْفِطْرَةِ وَإِنْ أَصَبَحْتَ أَصَبْتَ خَيْرًا»

Ebû Ümâre el-Berâ b. Âzib (r.anhümâ)’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Ey filanca, yatağına girdiğinde, ‘Allah’ım, sana boyun eğdim, yüzümü sana çevirdim, işlerimi sana havale ettim, sana gönül bağladım ve senden korktuğum için sana sığındım; sığınmak veya korunmak için senden başka sığınak yoktur. İndirmiş olduğun Kitabına ve göndermiş olduğun Peygamberine inandım.’ de. Eğer o gece ölürsen fitrat üzere ölürsün, eğer sabaha çıkarsan hayra nail olursun.”

(B7488 Buhârî, Tevhîd, 34; M6884-M6886 Müslim, Zikir, 57-58)

48. Dürüst Olmak (İstikâmet)

Ayet-i Kerime ve Meali

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٣١﴾ تَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْأَحْرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُى أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَّعُونَ ﴿٣٢﴾ نُزُلًا مِنْ عَفْوَرٍ

رَجِيمٍ ﴿٣٢﴾

30. Şüphesiz “Rabbimiz Allah’tır” deyip de sonra dosdoğru olanlar var ya, onların üzerine akın akın melekler iner ve derler ki: “Korkmayın, üzülmeğin, size (dünyada iken) vaad edilmekte olan cennetle sevinin!” 31-32. “Biz dünya hayatında da ahirette de sizin dostlarınızız. Çok bağışlayan ve çok merhametli olan Allah’tan bir ağırlama olarak, orada canlarınızın çektiği her şey var, istediğiniz her şey orada sizin için var.”

(Fussilet, 41/30-32)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «قَارِبُوا وَسَدِّدُوا، وَاعْلَمُوا أَنَّهُ لَنْ يَنْجُو أَحَدٌ مِنْكُمْ بِعَمَلِهِ» قَالُوا: وَلَا أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «وَلَا أَنَا إِلَّا أَنْ يَتَغَمَّدَنِي اللَّهُ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ»

Ebû Hüreyre (r.anh)’ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: – İbadetlerinizde ölçülü ve titiz olun; (fakat) bilin ki hiçbiriniz (sadece) ameli sayesinde kurtuluşa eremez. –Yâ Resûlallah, sen de mi, diye sordular. (Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle buyurdu:): –Evet, Allah, rahmetiyle ve lütfuyla kuşatmamış olsa ben de kurtulamam.

(M7117 Müslim, Münâfikîn, 76)

49. Hayırlı İşlere Koşmak

Ayet-i Kerime ve Meali

وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالصَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾

133. Rabbinizin bağışına ve genişliği göklerle yer arası kadar olan, Allah’a karşı gelmekten sakınanlar için hazırlanmış bulunan cennete koşun. 134. Onlar bollukta ve darlıkta Allah yolunda harcayanlar, öfkelerini yenenler, insanları affedenlerdir. Allah iyilik edenleri sever.

(Âl-i İmrân, 3/133-134)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي سِرْوَةَ عُقْبَةَ بْنِ الْحَارِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْمَدِينَةِ الْعَصْرَ، فَسَلَّمَ ثُمَّ قَامَ مُسْرِعًا، فَتَخَطَّى رِقَابَ النَّاسِ، إِلَى بَعْضِ حُجَرِ نِسَائِهِ، فَفَرَعَ النَّاسُ مِنْ سُرْعَتِهِ، فَخَرَجَ عَلَيْهِمْ، فَرَأَى أَنَّهُمْ قَدْ عَجِبُوا مِنْ سُرْعَتِهِ، قَالَ: «ذَكَرْتُ شَيْئًا مِنْ تَبَرِّ عِنْدَنَا، فَكْرَهْتُ أَنْ يَحْسِنِي، فَأَمَرْتُ بِقِسْمَتِهِ»

Ebû Sirve’â Ukbe b. Hâris (r.anh) anlatıyor: Medine’de Peygamber (s.a.s)’in arkasında ikinci namazını kıldım. Selâm verdi, sonra aceleyle kalktı, insanların omuzlarından atlayarak eşlerinden birinin odasına gitti. İnsanlar, Hz. Peygamber’in acele etmesinden dolayı telaşa düştü. Resûlullah kısa bir süre sonra geri geldi ve acele edişinden dolayı onların şaşkınlıklarını gördü ve şöyle buyurdu: “Evde bir miktar altın ve gümüş olduğunu hatırladım, (Allah’a yönelmekten) beni alıkoyar diye korktum ve onların dağıtılmasını emrettim.”

(B851 Buhârî, Ezân, 158)

50. Allah İçin Çalışmak

Ayet-i Kerime ve Meali

وَأَذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا ﴿٨﴾ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ﴿٩﴾

8. Rabbinin adını an ve bütün benliğine O'na yönel. 9. O, doğunun da batının da Rabbidir. Ondan başka hiçbir ilah yoktur. Öyle ise onu vekil edin.

(Müzemmil, 73/8-9)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ، وَفِي كُلِّ خَيْرٍ إِحْرَاصٌ عَلَيَّ مَا يَنْفَعُكَ، وَاسْتَعِينِ بِاللَّهِ وَلَا تَعْجِزْ، وَإِنْ أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقُلْ: لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَذَا وَكَذَا، وَلَكِنْ قُلْ: قَدَّرَ اللَّهُ، وَمَا شَاءَ فَعَلَ فَإِنَّ لَوْ تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ»

Ebû Hüreyre (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Güçlü mümin, zayıf müminden daha hayırlı ve (Allah nezdinde) daha sevgilidir. Bununla beraber hepsinde de hayır vardır. Sana faydalı olan şey için azimle çalış, Allah’tan yardım iste, acizlik gösterme. Eğer başına bir şey gelirse, keşke şöyle yapsaydım, şöyle şöyle olurdu, deme; ancak, Allah takdir etti ve dilediğini yaptı, de. Zira “keşke” demek, şeytanın vesvesesine yol açar.”

(M6774 Müslim, Kader, 34)

51. Ömrün Sonlarına Doğru Hayır Hasenâtı Artırmak

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاتِهِ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُرَّخِحِجِهِ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعَمَّرَ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

96. Yemin olsun ki, onları insanların yaşamaya en düşkününü olarak bulursun, müşriklerden de çok, her biri ister ki bin sene yaşasın. Oysa çok yaşatılması hiç kimseyi azaptan kurtaramaz. Allah onların yapmakta olduklarını eksiksiz görür.

(Bakara, 2/96)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ قَبْلَ أَنْ يَمُوتَ: «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ» قَالَتْ عَائِشَةُ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا هَذِهِ الْكَلِمَاتُ الَّتِي أَرَاكَ أَحَدْتُهَا تَقُولُهَا؟ قَالَ: «جُعِلَتْ لِي عَلَامَةٌ فِي أُمَّتِي إِذَا رَأَيْتُهَا قُلْتُهَا إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ» إِلَى آخِرِ السُّورَةِ

Hiz. Âişe (r.anhâ) anlatıyor: Resûlullah (s.a.s) vefatından önce, “Allah’ım, seni tenzih eder, sana hamdederim. Senden bağışlanma dilerim. Sana tövbe ederim.” sözünü tekrarlamayı âdet edindi. Hiz. Âişe, Hiz. Peygamber’e: –Yâ Resûlallah, görüyorum ki birtakım yeni sözler söylüyorsun, bunlar nedir, diye sordum. Hiz. Peygamber de: –Allah Teâlâ, “Allah’ın yardımı ve fethi geldiğinde...” mealindeki sûresiyle benim için ümmetimin (hâlini bana gösteren) bazı işaretler koymuştur. Onları gördüğüm zaman bu sözleri tekrarlıyorum, dedi.

(M1086 Müslim, Salât, 218)

52. Hayır Yollarının Çokluğu

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾

14. İnananlara söyle, Allah'ın (ceza) günlerinin geleceğini ummayanları (şimdilik) başılasınlar ki Allah herhangi bir topluma (kendi) kazandığının karşılığını versin. 15. Kim salih bir amel işlerse kendi lehine işlemiş olur. Kim de kötülük yaparsa kendi aleyhine yapmış olur. Sonra Rabbinize döndürüleceksiniz.

(Câsiye, 45/14-15)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «يُضْبِحُ عَلَىٰ كُلِّ سَلَامٍ مِنْ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ: فَكُلُّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ، وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ، وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ، وَيُجْزَىٰ مِنْ ذَلِكَ رَكْعَتَانِ يَرْكَعُهُمَا مِنَ الصُّحَىٰ»

Ebû Zer (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Sizin her bir eklem için sadaka borcunuz vardır. Öyleyse her tesbih bir sadaka, her hamd bir sadaka, her tehlil bir sadaka, her tekbir bir sadakadır; iyiliği emir, kötülükten nehiy de sadakadır. Kuşluk vaktinde kılınan iki rekât namaz bunların yerini tutar.”

(M1671 Müslim, Müsâfirîn, 84)

53. İbadette Ölçülü Olmak

Ayet-i Kerime ve Meali

شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَيْكُم وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾

185. (O sayılı günler), insanlar için bir hidayet rehberi, doğru yolun ve hak ile batılı birbirinden ayırmanın apaçık delilleri olarak Kur'an'ın kendisinde indirildiği Ramazan ayıdır. Öyle ise içinizden kim bu aya ulaşırsa onu oruçla geçirsin. Kim de hasta veya yolcu olursa tutamadığı günler sayısınca başka günlerde tutsun. Allah size kolaylık diler, zorluk dilemez. Bu da sayıyı tamamlamanız ve hidayete ulaştırmasına karşılık Allah'ı yüceltmeniz ve şükretmeniz içindir.

(Bakara, 2/185)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَسْجِدَ فَإِذَا حَبْلٌ مَمْدُودٌ بَيْنَ السَّارِيَيْنِ فَقَالَ: «مَا هَذَا الْحَبْلُ؟» قَالُوا: هَذَا حَبْلٌ لِرَيْتَبٍ فَإِذَا فَتَرْت تَعَلَّقْتَ بِهِ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «حُلُّوهُ، لِيُصَلَّ أَحَدُكُمْ نَشَاطَهُ فَإِذَا فَتَرَ فَلْيَرُقُدْ»

Enes (r.anh) anlatıyor: Peygamber (s.a.s) mescide girdi ve iki direk arasına çekilmiş bir ip gördü. –Bu ip de neyin nesidir, diye sordu. –Bu ip, Zeyneb’indir, (namaz kılariken) yorulduğu zaman ona tutunuyor, dediler. Bunun üzerine Peygamber (s.a.s): –Çözün onu. Sizden biri, zinde kaldığı sürece namaz kılsın, yorgunluk basınca yatsın ve uyuşsun, buyurdu.

(B1150 Buhârî, Teheccüd, 18; M1831 Müslim, Müsâfirîn, 219)

54. Amellerde Devamlılık

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَقَصَتْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا تَتَخَذُونَ آيْمَاتَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَى مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ وَلِيُبَيِّنَنَّ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٢٤﴾

92. Bir topluluk diğer bir topluluktan daha (güçlü ve) çoktur diye yeminlerinizi aranızda bir hile ve fesat sebebi yaparak, ipliğini iyice eğirip bütükten sonra (tekrar) çözüp bozan kadın gibi olmayın. Allah bununla sizi ancak imtihan eder. Hakkında ayrılığa düştüğünüz şeyleri kıyamet günü size elbette açıklayacaktır.

(Nahl, 16/92)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَامَتْهُ الصَّلَاةُ مِنَ اللَّيْلِ مِنْ وَجَعٍ أَوْ غَيْرِهِ صَلَّى مِنَ النَّهَارِ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً.

Hz. Âişe (r.anhâ)’dan rivayet edildiğine göre o, şöyle demiştir. Resûlullah (s.a.s), ağrı veya başka bir sebepten dolayı gece namazını kılamazsa, gündüz on iki rekât namaz kılardı.

(M1743 Müslim, Müsâfirîn, 140)

55. Sünnete ve Âdâba Uymak

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ﴿١﴾ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ ﴿٢﴾ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٣﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴿٤﴾

1-2. Battığı zaman yıldız andolsun ki, arkadaşınız (Muhammed haktan) sapmadı ve azmadı.
3. O, nefis arzusu ile konuşmaz. 4. (Size okuduğu) Kur’an ancak kendisine bildirilen bir vahiydir.

(Necm, 53/1-4)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي مُسْلِمٍ وَقِيلَ أَبِي إِيَّاسٍ سَلَمَةَ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا أَكَلَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشِمَالِهِ فَقَالَ: «كُلْ بِيَمِينِكَ» قَالَ: لَا أَسْتَطِيعُ قَالَ: «لَا اسْتَطَعْتَ» مَا مَنَعَهُ إِلَّا الْكِبَرُ فَمَا رَفَعَهَا إِلَيْ فِيهِ.

Ebû Müslim ve bir görüşe göre Ebû İyâs Seleme b. Amr b. Ekva' (r.anh) anlatıyor: Bir adam Allah Resûlü (s.a.s)’in yanında sol eliyle yemek yiyordu. Resûlullah ona: –Sağ elinle ye, buyurdu. –Yapamıyorum, demesi üzerine Hz. Peygamber: –Yapamaz ol, buyurdu. Peygamber’in sözünü dinlememesi ancak adamın kibrinden dolayıydı. Adam daha sonra elini ağzına kaldıramaz oldu.

56. Hayra Aracılık, Hidayete Çağrı

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٤﴾

104. Sizden, hayra çağırın, iyiliği emreden ve kötülükten men eden bir topluluk bulunsun. İşte kurtuluşa erenler onlardır.

(Âl-i İmrân, 3/104)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ قَتَّى مِّنْ أَسْلَمَ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أُرِيدُ الْعَزْوَ وَلَيْسَ مَعِيَ مَا أَتَجَهَّزُ بِهِ. قَالَ: «إِيْتِ فُلَانًا فَإِنَّهُ قَدْ كَانَ تَجَهَّزَ فَمَرَضَ» فَأَتَاهُ فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقْرُئُكَ السَّلَامَ وَيَقُولُ: أَعْطِنِي الَّذِي تَجَهَّزْتَ بِهِ. فَقَالَ: يَا فُلَانَةُ أَعْطِيهِ الَّذِي تَجَهَّزْتُ بِهِ وَلَا تَحْسَبِي مِنْهُ شَيْئًا فَوَاللَّهِ لَا تَحْسَبِينَ مِنْهُ شَيْئًا فَيُبَارِكَ لَكَ فِيهِ.

Enes (r.anh) anlatıyor: Eslem kabilesinden bir genç Hz. Peygamber'e: –Yâ Resûlallah, savaşa gitmek istiyorum, fakat yol hazırlığına gücüm yetmiyor, dedi. Hz. Peygamber: –Fılan adama git. O, gaza için hazırlanmış ve sonra hastalanmıştı, dedi. Genç, o adamın yanına gitti ve ona: –Resûlullah (s.a.s) sana selâm söyledi ve yol için hazırladığını bana vermeni söyledi, dedi. Bunun üzerine (hasta olup, yola çıkamayan) adam hanımına seslenerek: –Yol için hazırladıklarımın hepsini bu gence ver; ondan hiçbir şey isteme. Allah'a yemin ederim ki, eğer ondan hiçbir şey esirgemezsen berekete mazhar olursun, dedi.

(M4901 Müslim, İmâre, 134)

57. İyilikte ve Takvada Yardımlaşmak

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا عَصَبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٣٧﴾ وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ ﴿٣٩﴾

37. Onlar büyük günahlardan ve hayâsızlıklardan kaçınırlar, öfkelendiklerinde dahi başışlarlar. 38. Rablerinin çağrısına uyarlar, namazı özenle kılarlar. İşleri de aralarındaki danışma ile yürür. Kendilerine verdiğimiz rızıktan başkaları için harcarlar. 39. Onlara haksız bir saldırı yapıldığında elbirliğiyle kendilerini savunurlar.

(Şûrâ, 42/37-39)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «الْخَازِنُ الْمُسْلِمُ الْأَمِينُ الَّذِي يُنْقِذُ مَا أَمَرَ بِهِ فَيُعْطِيهِ كَامِلًا مُوقِفًا طَيِّبَةً بِهِ نَفْسُهُ فَيَدْفَعُهُ إِلَى الَّذِي أَمَرَ لَهُ بِهِ أَحَدُ الْمُتَصَدِّقِينَ»

Ebû Mûsâ el-Eş'arî (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Güvenilir Müslüman hazine görevlisi, uhdesine tevdi edilen görevi yerine getirmek üzere, (emanetinde bulunan maldan) kendilerine verilmesi gerekenlere gönül rahatlığıyla tam ve yeterince verirse, sadaka veren iki kişiden biri olur.”

58. Samimiyet (Nasihat)

Ayet-i Kerime ve Meali

قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦١﴾ أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾

61. (Nûh onlara) şöyle dedi: “Ey kavmim! Bende herhangi bir sapıklık yok. Aksine ben, Âlemlerin Rabbi tarafından gönderilmiş bir peygamberim.” 62. “Ben size Rabbimin vahyettiklerini tebliğ ediyorum ve size nasihat ediyorum. Sizin bilmediğiniz şeyleri de Allah tarafından gelen vahiy ile biliyorum.”

(A'râf, 7/61-62)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَايَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى إِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَالنُّصْحِ لِكُلِّ مُسْلِمٍ.

Cerîr b. Abdullah (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre o, şöyle demiştir: Namaz kılmak, zekât vermek ve Müslüman olan herkese karşı samimi davranmak üzere Resûlullah (s.a.s)'e biat ettim.

(B57 Buhârî, İmân, 42; M199 Müslim, İmân, 97)

59. İyiliği Teşvik, Kötülükle Mücadele Etmek (Emr-i Bi'l-Ma'rûf Nehy-i Ani'l-Münker)

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾

71. Mümin erkekler ve mümin kadınlar birbirlerinin dostlarıdır. İyiliği emreder, kötülükten alıkoyarlar. Namazı dosdoğru kılar, zekâtı verirler. Allah'a ve Resûlüne itaat ederler. İşte bunlara Allah merhamet edecektir. Şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

(Tevbe, 9/71)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي الْوَلِيدِ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَايَعَنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ فِي الْعُسْرِ وَالْيُسْرِ وَالْمَنْشَطِ وَالْمَكْرَهِ، وَعَلَى أَثَرَةِ عَلَيْنَا، وَعَلَى أَلَا تُنَارِعَ الْأَمْرَ أَهْلَهُ إِلَّا أَنْ تَرَوْا كُفْرًا بَوَاحًا عِنْدَكُمْ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى فِيهِ بُرْهَانٌ، وَعَلَى أَنْ نَقُولَ بِالْحَقِّ أَيْنَمَا كُنَّا لَا نَخَافُ فِي اللَّهِ لَوْمَةً لَائِمَةً.

Ebu'l-Velîd Ubâde b. Sâmit (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre o, şöyle demiştir: Zorluk ve kolaylık zamanlarda, neşeli ve kederli zamanlarda söz dinleyip boyun eğmeye ve başkalarını bize tercih etse de sabretmeye, elimizde bulunan kesin delillere göre açık küfür sayılan bir

şey görmedikçe iş başındakilerin işlerine karışmamaya, nerede olursak olalım kimsenin kınamasından çekinmeyerek hakikati söyleyeceğimize dair Resûlullah (s.a.s)'e biat ettik."

(B7199-B7200 Buhârî, Ahkâm, 43; M4768 Müslim, İmâre, 41)

60. Haksızlık (Zulüm)

Ayet-i Kerime ve Meali

يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِّمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿١٦﴾ الْيَوْمَ تُجْرَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٧﴾ وَأَنْذَرْتَهُمْ يَوْمَ الْأَرْفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَاطْمِينٍ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ ﴿١٨﴾

16. O gün onlar ortaya çıkarlar. Onların hiçbir şeyi Allah'a gizli kalmaz. Bugün mülk (hükümrancılık) kimindir? Tek olan, her şeyi kudret ve hâkimiyeti altında tutan Allah'ındır. **17.** Bugün herkese kazandığının karşılığı verilir. Bugün asla zulüm yoktur. Şüphesiz Allah hesabı çabuk görendir. **18.** Yaklaşmakta olan gün konusunda onları uyar. O gün yürekler gam ve tasa ile dolu, (sanki) gırtlaklara dayanmıştır. Zalimlerin ne sıcak bir dostu ne de sözü dinlenen bir şefaathçisi vardır.

(Mü'min, 40/16-18)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ اللَّهَ لَيُمْلِي لِلظَّالِمِ فَإِذَا أَخَذَهُ لَمْ يُفْلِتْهُ ثُمَّ قَرَأَ: وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَىٰ وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخَذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ»

Ebû Mûsâ (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s): "Kuşkusuz Allah, zalime (biraz) mühlet verir. Bir kere de onu yakaladı mı kaçmasına imkân vermez." buyurdu. Sonra: "Zulme sapmış memleketlerin halkını yakaladığında, Rabbinin yakalaması işte böyledir. Şüphesiz O'nun yakalaması can yakıcı ve şiddetlidir." ayetini okudu.

(B4686 Buhârî, Tefsîr, (Hûd) 5; M6581 Müslim, Birr, 61)

61. Müslümanlar Arası Hukuk

Ayet-i Kerime ve Meali

فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُؤَارِي سَوْأَةَ أَخِيهِ قَالَ يَا وَيْلَتَىٰ أَعَجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا الْغُرَابِ فَأُوَارِيَ سَوْأَةَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ ﴿٣١﴾ مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ بَعَدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٣٢﴾

31. Nihayet Allah, ona kardeşinin ölmüş cesedini nasıl örtüp gizleyeceğini göstermek için yeri eşeleyen bir karga gönderdi. "Yazıklar olsun bana! Şu karga kadar olup da kardeşimin cesedini örtmekten aciz miyim ben?" dedi. Artık pişmanlık duyanlardan olmuştu. **32.** Bundan dolayı İsrailoğullarına (Kitapta) şunu yazdık: "Kim, bir insanı, bir can karşılığı veya yeryüzünde bir bozgunculuk çıkarmak karşılığı olmaksızın öldürürse, o sanki bütün insanları öldürmüştür. Her kim de birini (hayatını kurtararak) yaşatırsa sanki bütün insanları

yaşatmıştır. Andolsun ki, onlara resûllerimiz apaçık deliller (mucize ve ayetler) getirdiler. Ama onlardan birçoğu bundan sonra da (hâlâ) yeryüzünde aşırı gitmektedir.

(Mâide, 5/31-32)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَبَّلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا وَعِنْدَهُ الْأَقْرَعُ بْنُ حَابِسٍ، فَقَالَ الْأَقْرَعُ: إِنَّ لِي عَشْرَةً مِنَ الْوَلَدِ مَا قَبَّلْتُ مِنْهُمْ أَحَدًا. فَنَظَرَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: «مَنْ لَا يَرْحَمُ لَا يَرْحَمُ»

Ebû Hüreyre (r.anh) anlatıyor: Peygamber (s.a.s), (bir gün) Ali'nin oğlu Hasan (r.anhümâ)'yı öptü. O sırada yanında bulunan Akra' b. Hâbis: –Benim on çocuğum var, onlardan hiçbirisini öpmüş değilim, dedi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s), ona (hayretle) baktı ve: –Merhamet etmeyene merhamet edilmez, buyurdu.

(B5997 Buhârî, Edeb, 18; M6028 Müslim, Fedâil, 65)

62. Kusurların Örtülmesi

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦﴾

12. Ey iman edenler! Zannın birçoğundan sakının. Çünkü zannın bir kısmı günahdır. Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırmayın. Birbirinizin gıybetini yapmayın. Herhangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz! Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah tövbeyi çok kabul edendir, çok merhamet edendir.

(Hucurât, 49/12)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «كُلُّ أُمَّتِي مُعَايِي إِلَّا الْمُجَاهِرِينَ وَإِنَّ مِنَ الْمُجَاهِرَةِ أَنْ يَعْمَلَ الرَّجُلُ بِاللَّيْلِ عَمَلًا ثُمَّ يُصْبِحَ وَقَدْ سَتَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ فَيَقُولُ: يَا فَلَانُ عَمِلْتُ الْبَارِحَةَ كَذَا وَكَذَا، وَقَدْ بَاتَ يَسْتَرُهُ رَبُّهُ، وَيُصْبِحُ يَكْشِفُ سِتْرَ اللَّهِ عَلَيْهِ»

Ebû Hüreyre (r.anh)'in Resûlullah (s.a.s)'den şöyle işittiği rivayet edilmiştir: “Kötülüklerini ifşa edenler hariç ümmetimin bütün fertleri, Allah tarafından (er geç) affedilecektir. Bir adamın geceleyin bir kötülük yapması ve Allah onu örtmüş iken, sabahleyin ‘Ey filanca, ben dün gece şöyle şöyle yaptım.’ demesi, kendi kabahatini teşhirdir. Hâlbuki onun gece işlediği kabahat Rabbi ile kendisi arasındaydı. Böyle yapmakla o, Allah'ın örttüğü kabahati sabahleyin teşhir etmiş, açıklamış oluyor.”

(B6069 Buhârî, Edeb, 60; M7485 Müslim, Zühd, 52)

63. İhtiyaçların Giderilmesi

Ayet-i Kerime ve Meali

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ﴿٢٧﴾ لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ
فِي أَيَّامٍ مَّعْلُومَاتٍ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِعُوا الْبَوَائِسَ الْفَقِيرَ ﴿٢٨﴾

27. İnsanlar arasında hacı ilan et ki gerek yaya olarak gerek uzak yollardan gelen yorgun develer üzerinde sana gelsinler. 28. Gelsinler ki, kendilerine ait birtakım menfaatlere şahit olsunlar ve Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği (kurbanlık) hayvanlar üzerine belli günlerde (onları kurban ederken) Allah'ın adını ansınlar. Artık onlardan siz de yiyin, yoksula fakire de yedirin.

(Hac, 22/27-28)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ تَفَسَّ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا تَفَسَّ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ يَسَّرَ عَلَىٰ مُعْسِرٍ يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَحِيهِ. وَمَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ، وَمَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ تَعَالَى يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ وَعَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ وَحَفَّتْهُمْ الْمَلَائِكَةُ وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ. وَمَنْ بَطَّأَ بِهِ عَمَلُهُ لَمْ يُسْرَعِ بِهِ نَسَبُهُ»

Ebû Hüreyre (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Hz. Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Bir kimse bir müminin dünya üzüntülerinden birini giderir ve onu rahatlatırsa Allah da kıyamet günü onun üzüntülerinden birini giderir. Her kim eli darda olana kolaylık gösterirse Allah da dünya ve ahirette ona kolaylık gösterir. Her kim bir Müslümanın ayıbını örterse, Allah da dünya ve ahirette onun ayıbını örter. Bir insan (din) kardeşine yardımda bulunduğu sürece Allah da ona yardım eder. Bir kimse ilim tahsili için yola çıkarsa, Allah da ona cennetin yolunu kolaylaştırır. Herhangi bir topluluk, Allah'ın evlerinden bir evde toplanıp Kur'an okur ve aralarında müzakere ederlerse onların üzerine sükûnet/huzur iner, onları rahmet kaplar ve melekler onları kuşatır. Allah da kendi nezdindeki meleklerle ve peygamberlere onlardan bahseder. Ameli kendisini geride bırakan kimseyi, soyu ileri götürmez."

(M6853 Müslim, Zikir, 38)

64. Aracılık Etmek

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ أَوْوُوا وَتَصَرَّوْا أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٧٤﴾

74. İman edip hicret eden ve Allah yolunda cihad edenler ve (muhacirleri) barındırıp (onlara) yardım edenler var ya; işte onlar gerçek müminlerdir. Onlar için bir bağışlanma ve bol bir rızık vardır.

(Enfâl, 8/74)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فِي قِصَّةِ بَرِيرَةَ وَرَوْجِهَا قَالَ: قَالَ لَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَوْ رَاجَعْتِهِ» قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ تَأْمُرُنِي؟ قَالَ: «إِنَّمَا أَشْفَعُ» قَالَتْ: لَا حَاجَةَ لِي فِيهِ.

Berîre ve kocası (Muğîs) hadisesi konusunda İbn Abbâs (r.anhümâ)'nın şöyle dediği rivayet edilmiştir: Peygamber (s.a.s) Berîre'ye seslenerek: –Tekrar kocana dönsen (ne iyi olur), dedi. Berîre de –Yâ Resûlallah, bunu emrediyor musun? deyince Resûlullah: –Ben yalnız aracılık ediyorum, buyurdu. Berîre: –Öyleyse benim ona ihtiyacım yok (beni mazur gör), cevabını verdi.

(B5283 Buhârî, Talâk, 16)

65. İnsanların Arasını Düzeltmek

Ayet-i Kerime ve Meali

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَأَتَقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

1. Ey Muhammed! Sana ganimetler hakkında soruyorlar. De ki: “Ganimetler Allah’a ve Resûlüne aittir. O hâlde, eğer müminler iseniz Allah’a karşı gelmekten sakının, aranızı düzeltin, Allah ve Resûlüne itaat edin.”

(Enfâl, 8/1)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أُمِّ كَلْثُومِ بِنْتِ عُقْبَةَ بْنِ أَبِي مُعَيْطٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «لَيْسَ الْكَذَّابُ الَّذِي يُصْلِحُ بَيْنَ النَّاسِ فَيَنْمِي خَيْرًا أَوْ يَقُولُ خَيْرًا»

Ukbe b. Ebû Muayt'ın kızı Ümmü Gülsüm (r.anhâ)'nın Resûlullah (s.a.s)'den şöyle işittiği rivayet edilmiştir: “İnsanların arasını bulmak için hayırlı haber eriştiren veya hayır söyleyen kimse yalancı sayılmaz.”

(B2692 Buhârî, Sulh, 2; M6633 Müslim, Birr, 101)

66. Yoksullar

Ayet-i Kerime ve Meali

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُعْرِضُونَ

83. Hani, biz İsrailoğulları'ndan, “Allah'tan başkasına ibadet etmeyeceksiniz, anne babaya, yakınlara, yetimlere, yoksullara iyilik edeceksiniz, herkese güzel sözler söyleyeceksiniz, namazı kılacaksınız, zekâtı vereceksiniz” diye söz almıştık. Sonra pek azınız hariç, yüz çevirerek sözünüzden döndünüz.

(Bakara, 2/83)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي الْعَبَّاسِ سَهْلِ بْنِ سَعْدِ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَرَّ رَجُلٌ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لِرَجُلٍ عِنْدَهُ جَالِسٍ: «مَا رَأَيْتَ فِي هَذَا؟» فَقَالَ: رَجُلٌ مِنْ أَشْرَافِ النَّاسِ، هَذَا وَاللَّهِ حَرِيٌّ إِنْ خَطَبَ أَنْ يُنْكَحَ وَإِنْ شَفَعَ أَنْ يُشَفَعَ. فَسَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. ثُمَّ مَرَّ رَجُلٌ آخَرَ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا رَأَيْتَ فِي هَذَا؟» فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَذَا رَجُلٌ مِنْ فُقَرَاءِ الْمُسْلِمِينَ هَذَا حَرِيٌّ إِنْ خَطَبَ أَلَّا يُنْكَحَ، وَإِنْ شَفَعَ أَلَّا يُشَفَعَ وَإِنْ قَالَ أَلَّا يُسْمَعَ لِقَوْلِهِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «هَذَا خَيْرٌ مِنْ مِئَةِ الْأَرْضِ مِثْلَ هَذَا»

Ebu'l-Abbâs Sehl b. Sa'd es-Sâidî (r.anh) anlatıyor: Peygamber (s.a.s)'in yanından bir adam geçti. Resûlullah yanında oturan kimseye: –Şu adam hakkında ne düşünürsün, diye sordu. O da: –Eşraftan biridir, herhangi bir kadınla evlenmek istese, isteği kabul edilmeye, bir konuda aracılık etse sözü dinlenmeye layık biridir, dedi. Resûlullah (s.a.s) sustu, bir şey söylemedi. Sonra başka biri geçti. Bu defa Resûlullah (s.a.s): –Bunun hakkında ne düşünüyorsun? diye sordu. Adam: –Yâ Resûlallah, bu yoksul bir Müslümandır; biriyle evlenmek istese isteği geri çevrilir, aracılığına itibar edilmez, bir şey söylese sözüne kulak asılmaz, dedi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s): –Bu (fakir), öteki adam gibi dünya dolusu insandan daha hayırlıdır, buyurdu.

(B6447 Buhârî, Rikâk, 16; İM4120 İbn Mâce, Zühd, 5)

67. Muhtaçları Himaye Etmek

Ayet-i Kerime ve Meali

يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾ وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا ﴿٩﴾ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَمْطَرِيرًا ﴿١٠﴾

7. O kullar adaklarını yerine getirirler. Kötülüğü her yanı kuşatmış bir günden korkarlar. 8. Onlar, seve seve yiyeceği yoksula, yetime ve esire yedirirler. 9. (Yedirdikleri kimselere şöyle derler:) “Biz size sırf Allah rızası için yediriyoruz. Sizden bir karşılık ve bir teşekkür beklemiyoruz.” 10. “Çünkü biz, asık suratlı, çetin bir günden (o günün azabından dolayı) Rabbimizden korkarız.”

(İnsan, 76/7-10)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ هَكَذَا» وَأَشَارَ بِالسَّبَابَةِ وَالْوُسْطَىٰ وَفَرَّجَ بَيْنَهُمَا

Sehl b. Sa'd (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s): “Ben ve yetimin sorumluluğunu üstlenen kimse, cennette şöylece beraber bulunacağız.” buyurdu ve şahadet parmağıyla orta parmağını gösterdi ve iki parmağının arasını açtı.

(B5304 Buhârî, Talâk, 25)

68. Hanımlara İyi Davranmak

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾

129. Ne kadar uğraşsınız uğraşın, kadınlar arasında adaleti yerine getiremezsiniz. Öyle ise (birine) büsbütün gönül verip ötekini (kocasını hem var hem yok) askıda kalmış kadın gibi bırakmayın. Eğer arayı düzeltir ve Allah'a karşı gelmekten sakınırsanız, şüphesiz Allah çok bağışlayıcı ve çok merhamet edicidir.

(Nisâ, 4/129)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ إِيَّاسِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي دُبَابٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا تَضْرِبُوا إِمَاءَ اللَّهِ» فَجَاءَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: ذَرِينِ النِّسَاءَ عَلَى أَرْوَاجِهِنَّ فَرَخَّصَ فِي صَرْبِهِنَّ فَأَطَافَ بِآلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نِسَاءٌ كَثِيرٌ يَشْكُونَ أَرْوَاجَهُنَّ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَقَدْ أَطَافَ بِآلِ بَيْتِ مُحَمَّدٍ نِسَاءٌ كَثِيرٌ يَشْكُونَ أَرْوَاجَهُنَّ لَيْسَ أَوْلَعِكَ بِخِيَارِكُمْ»

İyâs b. Abdullah b. Ebû Zübâb (r.anh) anlatıyor: Resûlullah (s.a.s), "Allah'ın kadın kullarını dövmeyin." buyurdu. Bunun üzerine Hz. Ömer (r.anh), Resûlullah (s.a.s)'e geldi ve: –Yâ Resûlallah, kadınlar eşlerine karşı fazla cesurlaştılar, dedi. Resûlullah da bu konuda (sessiz kalarak âdeta) ruhsat verdi. Fakat birçok kadın Resûlullah (s.a.s)'in eşlerine gelerek kocalarının kendilerini dövdüğünden şikâyet ettiler. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s): –Çok sayıda kadın Muhammed'in evine gelerek kocalarından şikâyet ediyorlar. Bu adamlar, hayırlı adamlar değildir, buyurdu.

(D2146 Ebû Dâvûd, Nikâh,41,42)

69. Malın En İyisinden İnfak Etmek

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٢٦٧﴾

267. Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve yerden sizin için çıkardıklarımızdan Allah yolunda harcayın. Kendinizin göz yummadan alıcısı olmayacağınız bayağı şeyleri vermeye kalkışmayın ve bilin ki Allah, her bakımdan zengindir, övülmeye layıktır.

(Bakara, 2/267)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ...» قَالُوا لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أُهْدِيَ إِلَيْهِ مِثْلُ مَا أُعْطِيَ لَمْ يَأْخُذْهُ إِلَّا عَلَى إِعْمَاضٍ وَحَيَاءٍ قَالَ فَكُنَّا بَعْدَ ذَلِكَ يَأْتِي أَحَدُنَا بِصَالِحٍ مَا عِنْدَهُ.

Berâ' (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre, Allah Teâlâ "Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve yerden sizin için çıkardıklarımızdan Allah yolunda harcayın." ayetini indirdi. Bunun üzerine (Ashab-ı Suffe), "Sizden birine, verdiği şeyin bir benzeri verilmiş olsa onu gözünü yumarak ve utanarak alırdı." dediler. Berâ' da "Bundan sonra biz elimizde bulunan ürünlerin en iyisinden getirmeye başladık." dedi.

(T2987 Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 2)

70. Ailenin Geçimini Sağlamak

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا لَا تُضَارَّ وَالِدَةٌ بِوَلَدِهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ بِوَالِدِهِ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَا آتَيْتُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٣﴾

233. Emzirmeyi tamamlamak isteyenler için- anneler çocuklarını iki tam yıl emzirirler. Onların (annelerin) yiyeceği, giyeceği, örfü uygun olarak babaya aittir. Hiçbir kimseye gücünün üstünde bir yük ve sorumluluk teklif edilmez. -Hiçbir anne ve hiçbir baba çocuğu sebebiyle zarara uğratılmasın- (Baba ölmüşse) mirasçı da aynı şeyle sorumludur. Eğer (anne ve baba) kendi aralarında danışıp anlaşarak (iki yıl dolmadan) çocuğu sütten kesmek isterlerse onlara günah yoktur. Eğer çocuklarınızı (bir sütanneye) emzirtmek isterseniz örfü uygun olarak vereceğiniz ücreti güzelce ödediğiniz takdirde size bir günah yoktur. Allah'a karşı gelmekten sakının ve bilin ki, Allah yapmakta olduklarınızı hakkıyla görendir.

(Bakara, 2/233)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ: «وَإِنَّكَ لَنْ تُنْفِقَ نَفَقَةً تَبْتَغِي بِهَا وَجْهَ اللَّهِ إِلَّا أُجِرْتَ بِهَا حَتَّى مَا تَجْعَلَ فِي فِي أَمْرَاتِكَ»

Sa'd b. Ebû Vakkâs (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Allah rızasını gözeterek eşinin ağızına koyduğun lokmaya varıncaya kadar, onlar için yaptığın her türlü harcama karşılığında sevap kazanırsın."

(B1295 Buhârî, Cenâiz, 36; M4209 Müslim, Vasiyye, 5)

71. Aile Fertlerine Allah'a İtaat Şuuru Vermek

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦٦﴾

6. Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun. O ateşin başında gayet katı, çetin, Allah'ın kendilerine verdiği emirlere karşı gelmeyen ve kendilerine emredilen şeyi yapan melekler vardır.

(Tahrîm, 66/6)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعِ سِنِينَ وَاصْرِبُوهُمْ عَلَيْهَا وَهُمْ أَبْنَاءُ عَشْرِ وَفَرِّقُوا بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ»

Amr b. Şuayb'ın babası aracılığıyla dedesi Abdullah b. Amr (r.anh)'ten rivayet ettiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Çocuklarınızdan yedi yaşına geldiklerinde namaz kılmalarını isteyin. On yaşına bastıklarında ise namaz kılmaları için paylayın; (kardeş de olsalar) yataklarını ayırın.”

(D495 Ebû Dâvûd, Salât, 26)

72. Komşu Hakkı

Ayet-i Kerime ve Meali

لَيْسَ لَكَ مِنَ الْمُتَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦١﴾ مَلْعُونِينَ أَيْنَ مَا تُثَفَّوْا أُخِذُوا وَكُفِّلُوا تَقْتِيلًا ﴿٦٢﴾ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٦٣﴾

60-61. Andolsun, eğer münafıklar, kalplerinde bir hastalık bulunanlar ve Medine’de kötü haberler yayıp ortalığı karıştıranlar (tuttukları yoldan) vazgeçmezlerse, elbette seni onların üzerine gitmeye teşvik edeceğiz. Onlar da (bundan sonra) orada lanete uğramış kimseler olarak seninle pek az süre komşu kalacaklardır. Nerede bulunurlarsa, yakalanırlar ve yaman bir şekilde öldürülürler. **62.** Daha önce gelip geçenler hakkında da Allah’ın kanunu böyledir. Allah’ın kanununda asla değişme bulamazsın.

(Ahzâb, 33/60-62)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «خَيْرُ الْأَصْحَابِ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى خَيْرُهُمْ لِصَاحِبِهِ وَخَيْرُ الْجِيرَانِ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى خَيْرُهُمْ لِجَارِهِ»

Abdullah b. Ömer (r.anhümâ)’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah Teâlâ nezdinde dostların en hayırlısı, dostuna karşı hayırlı davranandır. Allah Teâlâ katında komşuların en hayırlısı ise, komşusuna karşı hayırlı davranandır.”

(T1944 Tirmizî, Birr, 28)

73. Anne Babaya İyilik Etmek, Akrabayı Gözetmek

Ayet-i Kerime ve Meali

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾ وَاحْفَظْ لَهُمَا جَنَاحَ الذَّلِيلِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا ﴿٢٤﴾

23. Rabbin, kendisinden başkasına asla ibadet etmemenizi, anaya-babaya iyi davranmanızı kesin olarak emretti. Eğer onlardan biri ya da her ikisi senin yanında ihtiyarlık çağına ulaşırsa sakın onlara “öf!” bile deme, onları azarlama, onlara tatlı ve güzel söz söyle. **24.** Onlara merhamet ederek tevazu kanadını indir ve de ki: “Rabbim, tıpkı beni küçükken koruyup yetiştirdikleri gibi sen de onlara acı.”

(İsrâ, 17/23-24)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لِي قَرَابَةً أَصِلُهُمْ وَيَقْطَعُونِي وَأُحْسِنُ إِلَيْهِمْ وَيُسِيئُونَ إِلَيَّ وَأَحْلُمُ عَنْهُمْ وَيَجْهَلُونَ عَلَيَّ. فَقَالَ: «لَئِنْ كُنْتَ كَمَا قُلْتَ فَكَأَنَّكَ تُسِفُّهُمُ الْمَلَّ، وَلَا يَزَالُ مَعَكَ مِنَ اللَّهِ ظَهِيرٌ عَلَيْهِمْ مَا دُمْتَ عَلَى ذَلِكَ»

Ebû Hüreyre (r.anh) anlatıyor: Bir adam: –Yâ Resûlallah, benim akrabalarım var. Ben onlarla akrabalık ilişkilerimi sürdürüyorum, fakat onlar benimle ilişkiyi kesiyorlar. Onlara iyilik yapıyorum, onlar bana kötülük ediyorlar. Onlara yumuşak davranıyorum, onlar bana kaba davranıyorlar, dedi. Bunun üzerine Resûlullah: –Eğer dediğin gibi yapıyorsan, senin bu tutumun onlara ağır geliyor (âdeti iyiliklerin karşısında sıcak kül yutmuş gibi zorlanıyorlar). Böyle (ilişkiyi ve iyiliği sürdürerek) davranmaya devam ettiğin sürece, onlara karşı Allah'ın desteği seninle olur, buyurdu.

(M6525 Müslim, Birr, 22)

74. Anne Babaya İsyan Etmek ve Akraba ile İlişkiyi Kesmek

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَهُمْ سَوْءُ الدَّارِ ﴿٢٥﴾ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَاعٌ ﴿٢٦﴾

25. Allah'a verdikleri sözü, pekiştirilmesinden sonra bozanlar, Allah'ın korunmasını emrettiği şeyleri (akrabalık bağlarını) koparanlar ve yeryüzünde fesat çıkaranlar var ya; işte lânet onlara, yurdun kötüsü (cehennem) de onlardır. 26. Allah rızık dilediğine bol verir, (dilediğine de) kısar. Onlar ise dünya hayatı ile sevinmektedirler. Hâlbuki dünya hayatı, ahiretin yanında çok az bir yararlanmadan ibarettir.

(Ra'd, 13/25-26)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مِنَ الْكَبَائِرِ شَتْمُ الرَّجُلِ وَالِدَيْهِ» قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَهَلْ يَشْتُمُ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ؟ قَالَ: «نَعَمْ، يَسُبُّ أَبَا الرَّجُلِ فَيَسُبُّ أَبَاهُ وَيَسُبُّ أُمَّهُ فَيَسُبُّ أُمَّهُ»

Abdullah b. Amr b. Âs (r.anhümâ)'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s): “Bir kimsenin anne ve babasına sövmesi büyük günahlardandır.” buyurdu. Sahâbîler: –Yâ Resûlallah, bir adam kendi anne babasına söver mi, dediler. –Evet, bir kimse başkasının babasına söver, o da (karşılık olarak) onun babasına söver; başkasının annesine söver, o da onun annesine söver, buyurdu.

(M263 Müslim, İmân, 146; B5973 Buhârî, Edeb, 4)

75. Âlimlere, Büyüklere ve Fazilet Ehline Saygı Göstermek

Ayet-i Kerime ve Meali

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣١﴾ قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٣٢﴾

31. Allah Âdem'e bütün varlıkların isimlerini öğretti. Sonra onları meleklerle göstererek, "Eğer doğru söyleyenler iseniz, haydi bana bunların isimlerini bildirin" dedi. 32. Melekler, "Seni bütün eksikliklerden uzak tutarız. Senin bize öğrettiklerinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Şüphesiz her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin" dediler.

(Bakara, 2/31-32)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي يَحْيَى وَقِيلَ أَبِي مُحَمَّدٍ سَهْلِ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: انْطَلَقَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَهْلٍ وَمُحَيِّصَةُ بْنُ مَسْعُودٍ إِلَى خَيْبَرَ وَهِيَ يَوْمَئِذٍ صُلْحٌ فَتَفَرَّقَا فَأَتَى مُحَيِّصَةُ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَهْلٍ وَهُوَ يَتَشَحَّطُ فِي دَمِهِ قَتِيلًا فَدَفَنَهُ ثُمَّ قَدِمَ الْمَدِينَةَ فَانْطَلَقَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَهْلٍ وَمُحَيِّصَةُ وَحُويِّصَةُ ابْنَا مَسْعُودٍ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَهَبَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ يَتَكَلَّمُ فَقَالَ: «كَبِيرٌ كَبِيرٌ» وَهُوَ أَحَدُ الْقَوْمِ فَسَكَتَ فَتَكَلَّمَا فَقَالَ: «أَتَخْلِفُونَ وَتَسْتَحِقُونَ قَاتِلَكُمْ؟»

Ebû Yahyâ'dan -Ebû Muhammed de denilir- Sehl b. Ebû Hasme el-Ensârî (r.anh) anlatıyor: Abdullah b. Sehl ve Muhayyisa b. Mes'ûd, Hayber şehrine gitmişti. O vakit Hayberle Müslümanlar arasında barış vardı. Bu iki zat (kendi işlerini görmek için) ayrıldılar. Muhayyisa dönünce, Abdullah b. Sehl'i kanlar içinde can çekişir bir hâlde buldu. Onu defnettikten sonra Medine'ye döndü. Bunun üzerine (maktulün kardeşi) Abdurrahmân b. Sehl ile Mes'ûd'un oğulları Muhayyisa ve Huveyyisa, Peygamber (s.a.s)'e gittiler. Abdurrahmân olayı anlatmaya başlayınca, Hz. Peygamber "Sözü büyüğünüze bırakın." buyurdu. Abdurrahmân, yaşça kavminin en küçüğü idi. O susunca, hadiseyi diğerleri anlattı. Bunun üzerine Resûlullah: "Katilden hak talep edebilmeniz için yemin eder misiniz?" buyurdu.

(B3173 Buhârî, Cizye, 12; M4342 Müslim, Kasâme, 1)

76. Hayırlı İnsanları Ziyaret Etmek

Ayet-i Kerime ve Meali

قَالَ لَهُ مُوسَى هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَى أَنْ تُعَلِّمَنِ مِمَّا عَلَّمْتَ رُشْدًا ﴿٦٦﴾ قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٦٧﴾ وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ﴿٦٨﴾ قَالَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿٦٩﴾ قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ أُحَدِّثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٧٠﴾

66. Mûsâ ona, "Sana öğretilen bilgilerden bana, doğruya iletici bir bilgi öğretmen için sana tabi olayım mı?" dedi. 67. Adam şöyle dedi: "Doğrusu sen benimle beraberliğe asla sabredemezsin." 68. "İç yüzünü kavrayamadığın bir şeye nasıl sabredebilirsin?" 69. Mûsâ, "İnşallah beni sabırlı bulacaksın. Hiçbir işte de sana karşı gelmeyeceğim" dedi. 70. O da şöyle dedi: "O hâlde eğer bana tabi olacaksan, ben sana söylemedikçe hiçbir şey hakkında bana soru sormayacaksın."

(Kehf, 18/66-70)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَنَّ رَجُلًا زَارَ أَخًا لَهُ فِي قَرْيَةٍ أُخْرَى فَأَرْصَدَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مَدْرَجَتِهِ مَلَكًا فَلَمَّا أَتَى عَلَيْهِ قَالَ: أَيْنَ تُرِيدُ؟ قَالَ: أُرِيدُ أَخًا لِي فِي هَذِهِ الْقَرْيَةِ. قَالَ: هَلْ لَكَ عَلَيْهِ مِنْ نِعْمَةٍ تَرُبُّهَا عَلَيْهِ؟ قَالَ: لَا، غَيْرَ أَتَى أَحَبَّبْتُهُ فِي اللَّهِ تَعَالَى. قَالَ: فَإِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكَ بِأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَبَبَكَ كَمَا أَحَبَّبْتَهُ فِيهِ»

Ebû Hüreyre (r.anh)'ten, rivayet edildiğine göre Hz. Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Birisi, başka bir beldede bulunan (din) kardeşini ziyarete giderken, Allah Teâlâ yolda onu bekleyen bir melek görevlendirdi. Adam, meleğin yanına gelince melek ona nereye gittiğini sordu: –Şu beldede bir kardeşim var, onu ziyarete gidiyorum, cevabını aldı. –Ondan sağlayacağın bir çıkar mı var, dedi. O da: –Hayır, ben o zatı sadece Allah için seviyorum, dedi. Bunun üzerine Melek: –Ben Allah'ın sana yolladığı elçisiyim. Sen o adamı nasıl seviyorsan, Allah da seni öyle seviyor, dedi."

(M6549 Müslim, Birr, 38)

77. Allah İçin Sevmek

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالَّذِينَ تَبَوَّؤُا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شَحْحَ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٩﴾

9. Onlardan (muhacirlerden) önce o yurda (Medine'ye) yerleşmiş ve imanı da gönüllerine yerleştirmiş olanlar, hicret edenleri severler. Onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık duymazlar. Kendileri son derece ihtiyaç içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden, hırsından korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.

(Haşr, 59/9)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «سَبَعَةُ يُظِلُّهُمْ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ: إِمَامٌ عَادِلٌ وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسَاجِدِ وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ: إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ، وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ، وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ»

Ebû Hüreyre (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Hz. Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Yedi sınıf insan vardır ki Allah onları hiçbir gölgenin (himayenin) bulunmadığı günde, Arş'ın gölgesinde gölgelendirir (yani himaye eder): Adaletli devlet başkanı, Azîz ve Celîl olan Allah'a ibadet ederek yetişen genç, Gönülü mescitlere bağlı olan kimse, Allah için birbirini seven ve bu şekilde bir araya gelip, bu sevgi ile ayrılan iki dost, Mevki sahibi güzel bir kadının birlikte olma isteğine 'Ben Allah'tan korkarım.' cevabını veren kimse, Sağ elinin verdiği sadakayı, sol eli bilmeyecek kadar gizli veren kimse, Tenha yerlerde Allah'ı zikrederek gözleri yaşla dolup taşan kimse."

(B1423 Buhârî, Zekât, 16; M2380 Müslim, Zekât, 91)

78. Allah'ın Kulunu Sevmesi

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٤﴾

54. Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse, (bilin ki) Allah onların yerine öyle bir topluluk getirir ki, Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler. Onlar müminlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı güçlü ve onurludurlar. Allah yolunda cihad ederler. (Bu yolda) hiçbir kınayıcının kınamasından da korkmazlar. İşte bu, Allah'ın bir lütfudur. Onu dilediğine verir. Allah lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir.

(Mâide, 5/54)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ رَجُلًا عَلَى سَرِيَّةٍ فَكَانَ يَقْرَأُ لِأَصْحَابِهِ فِي صَلَاتِهِمْ فَيَخْتِمُ بِ«قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» فَلَمَّا رَجَعُوا ذَكَرُوا ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: «سَلُّوهُ لِأَيِّ شَيْءٍ يَصْنَعُ ذَلِكَ؟» فَسَأَلُوهُ فَقَالَ: لِإِنَّهَا صِفَةُ الرَّحْمَنِ فَأَنَا أَحِبُّ أَنْ أَقْرَأَ بِهَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَخْبِرُوهُ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّهُ»

Hz. Âişe (r.anhâ) anlatıyor: Bir gün Resûlullah (s.a.s) bir askeri birliği başlarında bir zatla sefere göndermişti. O zat askeri birliğe imam olduğunda kıraatini İhlâs sûresi ile bitiriyordu. Birlik dönünce Resûlullah (s.a.s)'e, bu zatın namazda kıraatini İhlâs sûresi ile bitirdiğini söylemişlerdi. Resûlullah: –Bunu ne maksatla yaptığını kendisine sorun, dedi. O zat: – Allah'ın sıfatlarını içerdiği için ben İhlâs sûresini okumayı seviyorum, cevabını verdi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s): –Onu müjdeleyin, Allah da onu seviyor, buyurdu.

(B7375 Buhârî, Tevhîd, 1; M1890 Müslim, Müsâfirîn, 263)

79. Allah'tan Korkmak (Havf)

Ayet-i Kerime ve Meali

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَةُ ﴿٣٣﴾ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ﴿٣٤﴾ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ﴿٣٥﴾ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ ﴿٣٦﴾ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ﴿٣٧﴾

33. Kulakları sağır eden o ses geldiğinde, **34-36.** İşte o gün kişi kardeşinden, annesinden, babasından, eşinden ve çocuklarından kaçır. **37.** O gün onlardan her birinin işi başından aşkındır.

(Abese, 80/33-37)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ النَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «إِنَّ أَهْلَ النَّارِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَرَجُلٌ يُوَضَّعُ فِي أَحْمَصِ قَدَمَيْهِ جَمْرَتَانِ يَغْلِي مِنْهُمَا دِمَاغُهُ مَا يَرَى أَنَّ أَحَدًا أَشَدَّ مِنْهُ عَذَابًا وَإِنَّهُ لَأَهْوَنُهُمْ عَذَابًا»

Numân b. Beşîr (r.anhümâ)'nın Resûlullah (s.a.s)'den şöyle işittiği rivayet edilmiştir: “Kıyamet günü ateşe girenlerin en hafif azap göreni şu kimsedir: Ayak oyuklarına iki kor konmuş ve (onun tesiriyle) beyni kaynamaktadır. Hiç kimsenin kendisi kadar çetin bir azap çekmediğini düşünür; oysa o, azabı en hafif olandır.”

(M516-M517 Müslim, İmân, 363-364; B6561 Buhârî, Rikâk, 51)

80. Allah'tan Yana Ümitvar Olmak (Recâ)

Ayet-i Kerime ve Meali

وَأَكْتُبُ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُدُنَا إِلَيْكَ قَالَ عَدَا بِي أُصِيبُ بِهِ مِنْ أَشَاءِ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ

فَسَاكُتُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٦﴾

156. “Bizim için bu dünyada da bir iyilik yaz, ahirette de. Çünkü biz sana varan doğru yola yöneldik.” Allah şöyle dedi: “Azabım var ya, dilediğim kimseyi ona uğrattırım. Rahmetim ise her şeyi kapsamıştır. Onu, bana karşı gelmekten sakınanlara, zekâtı verenlere ve ayetlerimize inananlara yazacağım.”

(A'râf, 7/156)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ بَنِي الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَأَنَّ عِيسَى عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ وَأَنَّ الْجَنَّةَ حَقٌّ

وَالنَّارَ حَقٌّ أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ عَلَى مَا كَانَ مِنَ الْعَمَلِ»

Ubâde b. Sâmit (r.anh)'ten rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “Bir insan, ‘Eşhedü en lâ ilâhe illâllâhü vahdehü lâ şerîke leh ve enne Muhammeden abdühü ve resûlühü’ der, İsa'nın Allah'ın kulu, elçisi ve O'nun Hz. Meryem'e ilka ettiği sözü olup, Allah tarafından (yaratılmış) bir ruh olduğuna, cennet ve cehennem hak olduğuna şehadet ederse, Allah o kimseyi, amellerine göre, cennete koyar.”

(B3435 Buhârî, Enbiyâ, 47; M140 Müslim, İmân, 46)

2025 YILI CAMİLER VE DİN GÖREVLİLERİ HAFTASI BÖLGE YARIŞMALARİ KOMİSYON ÜYE TEKLİFLERİ

BÖLGE	İL	EZANI GÜZEL OKUMA YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		ETKİLİ HUTBE SUNUMU YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		AYET VE HADİS EZBERLEME YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		GÖREV YERİ
		ADI SOYADI	ÜNVANI	ADI SOYADI	ÜNVANI	ADI SOYADI	ÜNVANI	
	Adıyaman	1						
		2						
		3						
		4						
	Batman	1						
		2						
		3						
		4						
	Diyarbakır	1						
		2						
		3						
		4						
	Elazığ	1						
		2						
		3						
		4						
	Gaziantep	1						
		2						
		3						
		4						
	Malatya	1						
		2						
		3						
		4						
	Mardin	1						
		2						
		3						
		4						
	Sanlıurfa	1						
		2						
		3						
		4						
	Amasya	1						
		2						
		3						
		4						
		1						

2025 YILI CAMİLER VE DİN GÖREVLİLERİ HAFTASI BÖLGE YARIŞMALARİ KOMİSYON ÜYE TEKLİFLERİ

BÖLGE	İL	NO.	EZANI GÜZEL OKUMA YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		ETKİLİ HUTBE SUNUMU YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		AYET VE HADİS EZBERLEME YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN					
			ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	
2. BÖLGE	Çorum	2										
		3										
		4										
		1										
	Giresun	2										
		3										
		4										
		1										
	Ordu	2										
		3										
		4										
		1										
	Rize	2										
		3										
		4										
		1										
Samsun	2											
	3											
	4											
	1											
Sinop	2											
	3											
	4											
	1											
Tokat	2											
	3											
	4											
	1											
Trabzon	2											
	3											
	4											
	1											
Adana	2											
	3											
	4											
	1											
Iyay	2											
	1											

2025 YILI CAMİLER VE DİN GÖREVLİLERİ HAFTASI BÖLGE YARIŞMALARİ KOMİSYON ÜYE TEKLİFLERİ

BÖLGE	İL	NO.	EZANI GÜZEL OKUMA YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		ETKİLİ HUTBE SUNUMU YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		AYET VE HADİS EZBERLEME YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN					
			ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	
3. BÖLGE	Hakkari	3										
		4										
		1										
		2										
	Kahramanmaraş	3										
		4										
		1										
		2										
	Karaman	3										
		4										
		1										
		2										
	Kilis	3										
		4										
		1										
		2										
	Mersin	3										
		4										
		1										
		2										
	Osmaniye	3										
		4										
		1										
		2										
	Ağrı	3										
		4										
		1										
		2										
	Ardahan	3										
		4										
		1										
		2										
	Artvin	3										
		4										
		1										
		2										
Bayburt		3										
		2										
		3										

2025 YILI CAMİLER VE DİN GÖREVLİLERİ HAFTASI BÖLGE YARIŞMALARİ KOMİSYON ÜYE TEKLİFLERİ

BÖLGE	İL	NO.	EZANI GÜZEL OKUMA YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		ETKİLİ HUTBE SUNUMU YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		AYET VE HADİS EZBERLEME YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN				
			ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ
4. BÖLGE	Erzincan	4									
		1									
		2									
		3									
4. BÖLGE	Erzurum	4									
		1									
		2									
		3									
4. BÖLGE	Gümüşhane	4									
		1									
		2									
		3									
4. BÖLGE	Gümüşhane	4									
		1									
		2									
		3									
4. BÖLGE	Kars	4									
		1									
		2									
		3									
4. BÖLGE	Tunceli	4									
		1									
		2									
		3									
4. BÖLGE	Akaray	4									
		1									
		2									
		3									
4. BÖLGE	Kayseri	4									
		1									
		2									
		3									
4. BÖLGE	Kırşehir	4									
		1									
		2									
		3									
4. BÖLGE	Konya	4									
		1									
		2									
		3									

2025 YILI CAMİLER VE DİN GÖREVLİLERİ HAFTASI BÖLGE YARIŞMALARİ KOMİSYON ÜYE TEKLİFLERİ

İL	NO.	EZANI GÜZEL OKUMA YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		ETKİLİ HUTBE SUNUMU YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		AYET VE HADİS EZBERLEME YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN				
		ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ
5. BÖLGE	1									
	2									
	3									
	4									
Niğde	1									
	2									
	3									
	4									
Sivas	1									
	2									
	3									
	4									
Yozgat	1									
	2									
	3									
	4									
Balıkesir	1									
	2									
	3									
	4									
Bilecik	1									
	2									
	3									
	4									
Bursa	1									
	2									
	3									
	4									
Çanakkale	1									
	2									
	3									
	4									
Edirne	1									
	2									
	3									
	4									
İstanbul	1									
	2									
	3									
	4									

2025 YILI CAMİLER VE DİN GÖREVLİLERİ HAFTASI BÖLGE YARIŞMALARİ KOMİSYON ÜYE TEKLİFLERİ

İL	NO.	EZANI GÜZEL OKUMA YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		ETKİLİ HUTBE SUNUMU YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		AYET VE HADİS EZBERLEME YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN				
		ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ
6. BÖLGE	2									
	3									
	4									
	1									
Kırklareli	2									
	3									
	4									
	1									
Kocaeli	2									
	3									
	4									
	1									
Kütahya	2									
	3									
	4									
	1									
Sakarya	2									
	3									
	4									
	1									
Tekirdağ	2									
	3									
	4									
	1									
Yalova	2									
	3									
	4									
	1									
Afyonkarahisar	2									
	3									
	4									
	1									
Antalya	2									
	3									
	4									
	1									
Aydın	2									
	3									
	4									
	1									
dur	1									
	2									

2025 YILI CAMİLER VE DİN GÖREVLİLERİ HAFTASI BÖLGE YARIŞMALARİ KOMİSYON ÜYE TEKLİFLERİ

BÖLGE	İL	EZANI GÜZEL OKUMA YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		ETKİLİ HUTBE SUNUMU YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		AYET VE HADİS EZBERLEME YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN					
		ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	
7. BÖLGE	Bun	3									
		4									
		1									
		2									
Denizli		3									
		4									
		1									
		2									
Isparta		3									
		4									
		1									
		2									
Izmir		3									
		4									
		1									
		2									
Manisa		3									
		4									
		1									
		2									
Muğla		3									
		4									
		1									
		2									
Uşak		3									
		4									
		1									
		2									
Ankara		3									
		4									
		1									
		2									
Bartın		3									
		4									
		1									
		2									
Bolu		3									
		4									
		1									
		2									
3											

2025 YILI CAMİLER VE DİN GÖREVLİLERİ HAFTASI BÖLGE YARIŞMALARİ KOMİSYON ÜYE TEKLİFLERİ

BÖLGE	İL	NO.	EZANI GÜZEL OKUMA YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		ETKİLİ HUTBE SUNUMU YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		AYET VE HADİS EZBERLEME YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN						
			ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ		
		4											
		1											
		2											
		3											
		4											
		1											
		2											
		3											
		4											
		1											
		2											
		3											
		4											
		1											
		2											
		3											
		4											
		1											
		2											
		3											
		4											
		1											
		2											
		3											
		4											
		1											
		2											
		3											
		4											
		1											
		2											
		3											
		4											
		1											
		2											
		3											
		4											
		1											
		2											
		3											
		4											
		1											
		2											
		3											
		4											
		1											
		2											
		3											
		4											
		1											
		2											
		3											
		4											
		1											
		2											
		3											
		4											
		1											
		2											
		3											
		4											

8. BÖLGE

2025 YILI CAMİLER VE DİN GÖREVLİLERİ HAFTASI BÖLGE YARIŞMALARİ KOMİSYON ÜYE TEKLİFLERİ

BÖLGE	İL	NO.	EZANI GÜZEL OKUMA YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		ETKİLİ HUTBE SUNUMU YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		AYET VE HADİS EZBERLEME YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN				
			ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ
1. BÖLGE	3. Grup	1									
		2									
		3									
		4									
2. Grup	1. Grup	1									
		2									
		3									
		4									
9. BÖLGE	Mus	1									
		2									
		3									
		4									
	Siirt	1									
		2									
		3									
		4									
	Şırnak	1									
		2									
		3									
		4									
	Van	1									
		2									
		3									
		4									

2025 YILI CAMİLER VE DİN GÖREVLİLERİ HAFTASI BÖLGE YARIŞMALARİ KOMİSYON ÜYE TEKLİFLERİ

BÖLGE	İL	EZANI GÜZEL OKUMA YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		ETKİLİ HUTBE SUNUMU YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN		AYET VE HADİS EZBERLEME YARIŞMASI KOMİSYON ÜYESİNİN					
		ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	
1	4. Grup	2									
		3									
		4									
		1									
5. Grup		2									
		3									
		4									
		1									
6. Grup		2									
		3									
		4									
		1									